

KALENDARIUM NA 2018 ROK

Rok 2018 ogłoszono:

- Rokiem Jubileuszu 100-lecia odzyskania przez Polskę Niepodległości
- Rokiem Ireny Sendlerowej (w 10. rocznicę śmierci)
- Rokiem abp Ignacego Tokarczuka (w 100. rocznicę urodzin)
- Rokiem Jubileuszu konfederacji barskiej (w 250. rocznicę zawiązania Konfederacji)
- Rokiem Praw Kobiet (w 100. rocznicę przyznania Polkom praw wyborczych)

STYCZEŃ

1863 1 I – urodził się **baron Pierre de Coubertin** (zm. 1937 r.) - pedagog francuski, odnowiciel idei igrzysk olimpijskich, inicjator pierwszych nowożytnych igrzysk w Atenach (1896 r.)

155. ROCZNICA URODZIN

2008 1 I – zmarła **Wanda Romana Sieradzka de Ruig** pseud. "Elżbieta" (ur. 1922 r.) – polska dziennikarka, tłumaczka, poetka, autorka tekstów piosenek i scenariuszy telewizyjnych. Była autorką między innymi znanego przeboju ***Nie płacz kiedy odjadę*** napisanego dla włoskiego piosenkarza Marino Marinięgo.

Napisała także m.in. piosenki: ***Nie mów nic, Gdzie są chłopcy z tamtych lat***, ***Ballada o Suliko***. Jako poetka debiutowała już w 1945 roku, w Szwajcarii, w tygodniku polskim pt. *Za naszą i waszą wolność*. W tym samym roku rozpoczęła pracę w służbie dyplomatycznej, a od 1950 r., pracowała jako dziennikarka. Członek Redakcji Programów Rozrywkowych TVP w latach 1960 - 1988. Prowadziła autorski program telewizyjny ***Zza wachlarza pani Wandy***. Była tłumaczką sztuk teatralnych i filmów fabularnych.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1918 2 I – urodził się **Adam Bahdaj**, ps. **Jan Kot, Dominik Damian** (zm. 1985 r.) – polski pisarz, tłumacz z języka węgierskiego. Uczestnik wojny obronnej 1939. W czasie II wojny światowej był kurierem tatrzańskim. Bahdaj jest znany głównie z powieści dla dzieci i młodzieży. Powieści sensacyjne pisał pod pseudonimem Dominik Damian. Napisał m.in. : ***Podróż za jeden uśmiech, Stawiam na Tolka Banana, Telemach w dzinsach, Wakacje z duchami, Mały pingwin Pik-Pok.***

100. ROCZNICA URODZIN

1943 2 I - urodził się **Edward Kłosiński (zm. 5 I 2008)** – polski operator filmowy. Był autorem zdjęć do wielu filmów fabularnych, m.in. filmów Andrzeja Wajdy: *Człowiek z marmuru, Panny z Wilka, Człowiek z żelaza, Krzysztofa Zanussiego: Iluminacja, Barwy ochronne* czy Feliksa Falka: *Wodzirej*. Jest również autorem zdjęć do seriali telewizyjnych m.in.: *Ziemia obiecana, Polskie drogi, Z biegiem lat, z biegiem dni, Modrzejewska*. 2 I 2008 został odznaczony Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

75. ROCZNICA URODZIN, 10. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 2 I – zmarła **Anna Kłodzińska** (ur. 1915 r.), dziennikarka "Życia Warszawy" i autorka licznych kryminałów, tzw. milicyjnych. Jej książki ukazywały się w Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik” (seria "Z jamnikiem") pozostałe w Wydawnictwie MON (seria **Labirynt**). Na podstawie jej książek zostały nakręcone dwa odcinki serialu **07 zgłoś się: Morderca działa nocą** (1984) odc. 17 oraz **Złocisty** (1987) odc. 20.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

2013 2 I – zmarła **Teresa Sławomira Torańska** (ur. 1944 r.) – polska dziennikarka i pisarka. W latach 70. współpracowała z tygodnikiem **Kultura**, później także z paryską **Kulturą**. Była autorką książki pt. **Oni, My, Byli, Są. Rozmowy o dobrych uczuciach, Jesteśmy**.

5. ROCZNICA ŚMIERCI

1923 3 I - zmarł **Jaroslav Hašek (ur. 30 IV 1883 r.)**
95. ROCZNICA ŚMIERCI, 135. ROCZNICA URODZIN

1643 4 I – urodził się **Isaac Newton** (zm. 1727 r.) - angielski fizyk, matematyk i astronom, jeden z najwybitniejszych uczonych wszystkich czasów. W swoim słynnym dziele: ***Philosophiae naturalis principia mathematica*** (1687 r.) przedstawił prawo powszechnego ciążenia, a także prawa ruchu leżące u podstaw mechaniki klasycznej.

375. ROCZNICA URODZIN

1818 5 I - zmarł **Marcello Bacciarelli** (ur. 1731 r.) - włoski malarz, reprezentant baroku i klasycyzmu, od 1766 roku nadworny malarz Stanisława Augusta Poniatowskiego, profesor Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego, mason. W latach 1807 - 1818 był członkiem rzeczywistym Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk.

200. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 5 I – zmarł **Edward Kłosiński** (ur. 2 I 1943 r.)

10. ROCZNICA ŚMIERCI, 75. ROCZNICA URODZIN

1913 6 I – urodził się **Edward Gierek** (zm. 2001 r.) – polski polityk, działacz komunistyczny, w latach 1970–1980 I sekretarz KC PZPR.

105. ROCZNICA URODZIN

2008 6 I – zmarła **Danuta Mancewicz** (ur. 1922 r.) - polska aktorka teatralna i korepetytor dykcji. W swej karierze najbardziej znana jako aktorka głosowa. Użyczyła głosu Lolkowi w filmach z serii *Bolek i Lolek*, w dobranocce *Przygody Gąski Balbinki* oraz Plackowi w filmie *O dwóch takich, co ukradli księżyc*.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1923 7 I – urodził się **Jerzy Nowosielski** (zm. 2011 r.) – polski malarz, rysownik, scenograf, filozof i teolog prawosławny. Uważany za jednego z najwybitniejszych współczesnych pisarzy ikon. Autor prac teoretycznych o ikonie i malarstwie, m.in. *Wokół ikony, Rozmowy z Jerzym Nowosielskim, Inność prawosławia*.

95. ROCZNICA URODZIN

1938 7 I – urodził się **Roland Topor** (zm. 1997 r.) - francuski rysownik i pisarz pochodzenia polskiego. Na kanwie jego powieści *Chimeryczny lokator* powstał film Romana Polańskiego pt. *Lokator* (1976 r.), w którym sam Topor zagrał drobną rolę.

80. ROCZNICA URODZIN

1913 9 I – urodził się **Richard Milhous Nixon** (zm. 1994 r.) – jeden z bardziej znaczących amerykańskich polityków XX wieku. **37. prezydent Stanów Zjednoczonych**. Był jedynym, jak dotąd, prezydentem, który ustąpił ze stanowiska przed końcem kadencji. Nixon był jedną z bardziej kontrowersyjnych postaci amerykańskiej sceny politycznej. Zapoczątkował politykę „odprężenia” w stosunkach Wschód - Zachód. Nixon ponosi również odpowiedzialność za aferę Watergate, która była bezpośrednią przyczyną Jego rezygnacji z fotela prezydenta.

105. ROCZNICA URODZIN

1868 10 I – zmarł **Karol Szajnocha (ur. 20 XI 1818 r.)** - polski pisarz, historyk, patriota i działacz niepodległościowy. W latach 1836 - 1837 więziony przez władze austriackie za poezje o charakterze patriotycznym. W latach 1853 - 1857 kustosz Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.

Autor wielu prac historycznych, m.in.: **Szkice historyczne** (tom 1 - 4), **Jadwiga i Jagiello** (tom 1 - 3). Pisywał też dramaty historyczne, np. **Jerzy Lubomirski**.

150. ROCZNICA ŚMIERCI, 200. ROCZNICA URODZIN

1883 10 I – urodził się **Aleksiej Nikołajewicz Tołstoj** (zm. 1945 r.) - rosyjski pisarz, dramaturg i publicysta. Przedstawiciel nurtu realistycznego. Tołstoj pisał również utwory w konwencji socrealizmu, powieści fantastyczno - naukowe oraz dramaty, często o tematyce historycznej. Podczas II wojny światowej był członkiem Państwowej Komisji Nadzwyczajnej badającej zbrodnię katyńską. Komisja ta odpowiedzialnością za masakrę Polaków obarczyła Niemców.

Najbardziej znany był jako autor **Drogi przez mękę**, napisał również : **Rasputina, Iwana Groźnego** oraz **Czarne złoto**.

135. ROCZNICA URODZIN

2008 11 I – zmarł **Sir Edmund Percival Hillary** (ur. 1919 r.) – nowozelandzki himalaista i polarnik. **29 maja 1953 roku zdobył, jako pierwszy człowiek w historii, wraz z Sierpą Tenzingiem Norgayem, szczyt Mount Everest (8850 m)**. Za swój wyczyn został uhonorowany przez królową angielską Elżbietę II tytułem szlacheckim. Natomiast Nowa Zelandia umieściła podobiznę Hillary'ego na pięciodolarowym banknocie.

Był pierwszą osobą umieszczoną na banknocie za życia. Został honorowym obywatelem Nepalu.

Jest autorem licznych książek m.in.: *The Ascent of Everest*, *High Adventure* (1955), *Schoolhouse in the Clouds* (1965), autobiografii *Nothing Venture, Nothing Win* (1975), *From the Ocean to the Sky* (1979).

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1878 12 I – urodził się **Ferenc Molnár** (zm.1952 r.) - węgierski pisarz, dramaturg i tłumacz. Jego najbardziej znaną książką jest powieść dla młodzieży **Chłopcy z Placu Broni**. W powojennej Polsce od 1945 r. ukazało się 41 wydań w liczbie blisko 2,5 mln egzemplarzy.

140. ROCZNICA URODZIN

1993 12 I – zmarł **Józef Marian Franciszek Czapski** herbu Leliwa - właśc. hrabia Hutten - Czapski, przydomka i tytułu nie używał, pseud. Marek Sienny, J. Cz., (ur. 1896 r.) - polski artysta malarz i pisarz.

Od 1946 r. w Paryżu, współtworzył paryską Kulturę. Swoje obrazy pokazywał na wystawach we Francji, Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Brazylii, Belgii.

W Polsce jego twórczość była praktycznie niedostępna.

W 1957 r. odbyły się wystawy w Muzeum Narodowym w Poznaniu i TPSP w Krakowie, ale zorganizowanie kolejnej było możliwe dopiero w 1986 r. w Muzeum Archidiecezjalnym w Warszawie. Jego twórczość malarska i pisarska została upowszechniona w Polsce dopiero po 1989 r. Napisał m.in. **Wspomnienia starobielskie** i **Na nieludzkiej ziemi**.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 14 I – zmarł **Lewis Carroll** (ur. 1832 r.) - angielski pisarz, matematyk i fotograf, autor kilku książek dla dzieci, z których światowy rozgłos zdobyły **Alicja w Krainie Czarów** i **Po drugiej stronie lustra**.

120. ROCZNICA ŚMIERCI

1993 14 I – zatonął „Jan Heweliusz”

25. ROCZNICA

1863 17 I – urodził się **George David Lloyd** (zm. 1945 r.)

Premier Wielkiej Brytanii w latach 1916 - 1922 i minister wojny w 1916 r.

Był jednym z sygnatariuszy Traktatu wersalskiego.

Razem z premierem Francji – Georges Clemenceau, premierem Włoch

Vittorio Orlando i prezydentem Stanów Zjednoczonych – Thomasem

Woodrowem Wilsonem znani byli jako Gruba Czwórka.

Lloyd był przeciwnikiem utworzenia silnej Polski i oddania Polakom Górnego Śląska.

155. ROCZNICA URODZIN

1993 20 I – zmarła **Audrey Hepburn** właśc. **Audrey Kathleen Ruston**,

(ur. 1929 r.) - aktorka, modelka i działaczka humanitarna, pochodzenia brytyjsko - holenderskiego. Za rolę w filmie **Rzymskie wakacje** otrzymała Oscara. Jej kreacja w

Śniadaniu u Tiffaniego jest jedną z najbardziej znanych i słynnych ról w historii kina amerykańskiego. W 1967 roku Hepburn porzuciła karierę aktorską i poświęciła się pracy jako specjalny ambasador UNICEF.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1793 21 I - we Francji **zgilotynowano króla Ludwik XVI**, który został oskarżony przez Konwent o zdradę stanu i skazany na śmierć. W głosowaniu, za ścięciem było 361 głosów, przeciw 360 . Król został skazany na śmierć, większością tylko jednego głosu.

220. ROCZNICA

1863 22 I - wybucha Powstanie Styczniowe, ogłoszone manifestem 22 I 1863 r., wydanym w Warszawie, przez Tymczasowy Rząd Narodowy. Spowodowane było narastającym rosyjskim terrorem wobec narodu polskiego. Rozpoczęło się w Królestwie Polskim i 1 II 1863 r. w byłym Wielkim Księstwie Litewskim. Zasięgiem objęło tylko zabór rosyjski: Królestwo Polskie oraz ziemie zabrane – Litwę, Białoruś i część Ukrainy.

Było największym polskim powstaniem narodowym, spotkało się z poparciem międzynarodowej opinii publicznej. Miało charakter wojny partyzanckiej, w której stoczono ok. 1200 bitew i potyczek. Mimo początkowych sukcesów zakończyło się klęską powstańców, z których kilkadziesiąt tysięcy zostało zabitych w walkach, blisko 1000 straconych, a ok. 38 tys. skazanych na katorgę lub zesłanych na Syberię. Ok. 10 tys. powstańców wyemigrowało.

155. ROCZNICA

2008 22 I – zmarł **Heath Andrew Ledger** (ur. 1979 r.) – aktor australijski, znany z głównej roli w filmie *Tajemnica Brokeback Mountain*, pośmiertny laureat Oscara za drugoplanową rolę Jokera w filmie *Mroczny rycerz*.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1783 23 I – urodził się **Stendhal**, właściwie **Marie-Henri Beyle** (zm. 1842 r.) – francuski pisarz romantyk, prekursor realizmu w literaturze. Jego dzieła to m.in.: *Czerwone i czarne*, *Pustelnia parmeńska*.

235. ROCZNICA URODZIN

1793 23 I – **II rozbiór Polski**.

Bezpośrednią przyczyną II rozbioru Polski była przegrana wojna polsko – rosyjska w 1792 roku, toczona w obronie Konstytucji 3 Maja. Król ugiął się przed żądaniami Katarzyny II i w lipcu 1792 roku przystąpił do konfederacji targowickiej.

Przywódcy patriotycznego stronnictwa reform musieli opuścić kraj. 23 I 1793 r.

Prusy i Rosja podpisały konwencję w sprawie II rozbioru Polski, który został zatwierdzony przez zdominowany przez targowiczów sejm grodzieński. W wyniku II rozbioru Prusy zajęły: województwo poznańskie, kaliskie, gnieźnieńskie, sieradzkie, łęczyckie, inowrocławskie, brzesko-kujawskie, płockie, ziemię dobrzyńską, część województw rawskiego i mazowieckiego oraz Toruń i Gdańsk, razem 58 tys. km² i ponad 1 mln mieszkańców.

Zabór rosyjski objął ziemie ukraińskie i białoruskie na wschód od linii Druja – Pińsk - Zbrucz, razem 280 tys. km² i 3 mln mieszkańców.

225. ROCZNICA

1873 23 I – urodził się **Karol Irzykowski** (zm. 1944 r.) – polski krytyk literacki i filmowy, poeta, prozaik, dramaturg, teoretyk filmu, tłumacz, szachista.

Pisma zebrane Irzykowskiego, wydane pod redakcją Andrzeja Lema, liczą 19 tomów i ukazywały się w latach 1976 - 2001. W ramach tej edycji opublikowano m.in. pisma rozproszone, pisma teatralne, dzienniki oraz spuściznę rękopiśmienną. Edycję uzupełnia trzytomowa monografia Karol Irzykowski. Życie i twórczość – autorstwa Barbary Winklowej.

145. ROCZNICA URODZIN

1908 24 I – urodziła się **Barbara Ludwiżanka** (zm. 1990 r.) – polska aktorka teatralna i filmowa. Swoje najsłynniejsze filmowe kreacje stworzyła w **Sublokatorze**, **Nocach i dniach**, **Seksmisji**. Wielokrotnie występowała w audycjach radiowych Polskiego Radia oraz w spektaklach Teatru Telewizji.

110. ROCZNICA URODZIN

1913 25 I – urodził się **Witold Roman Lutosławski** (zm. 1994 r.) – polski kompozytor współczesny, dyrygent i pianista. Syn Józefa Lutosławskiego. Uważany za najwybitniejszego, obok Chopina i Szymanowskiego, kompozytora polskiego. Odznaczony Orderem Orła Białego.

105. ROCZNICA URODZIN

1938 25 I – urodził się **Władimir Siemionowicz Wysocki** (zm. 1980 r.) – rosyjski pieśniarz, poeta i aktor. Pośmiertnie, w 1987 roku, Wysocki został laureatem Nagrody Państwowej ZSRR. Odtwórca głośnych ról, m.in. w sztukach: *Dobry człowiek z Seczuanu* B. Brechta, *Dziesięć dni, które wstrząsnęły światem* według J. Reeda, *Hamlet* W. Shakespeare'a. Wystąpił m.in. w filmach: *Zły dobry człowiek*, *Ta jedyna*, *Czwarty*. Największy rozgłos zdobył jako **twórca i wykonawca pieśni i ballad**, których napisał ponad tysiąc. Za życia Wysockiego nie ukazał się drukiem ani jeden zbiór jego wierszy.

80 .ROCZNICA URODZIN

1928 26 I – urodził się **Roger Vadim**, właśc. **Roger Vladimir Plemiannikov** (zm. 2000 r.) – francuski reżyser, scenarzysta i aktor. Jeden z pionierów nowej fali francuskiego filmu. Jego najbardziej znane filmy to m.in.: ***I Bóg stworzył kobietę***, ***Nie ma słońca w Wenecji***, ***Nocne gry***.

90. ROCZNICA URODZIN

2003 27 I – zmarł **Henryk Jabłoński** (ur. 1909 r.) - polski polityk, działacz komunistyczny okresu PRL. Z wykształcenia historyk, był profesorem UW oraz Wojskowej Akademii Politycznej, generał brygady Wojska Polskiego, przewodniczący Rady Państwa (1972 - 1985), prezes Rady Naczelnej ZBoWiD.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

1933 28 I – urodził się **Krzysztof Teodor Toeplitz**, właśc. **Krzysztof Toeplitz**, ps. KAT, KTT i in. (zm. 2010 r.) – polski dziennikarz, pisarz i działacz polityczny, felietonista, publicysta, krytyk filmowy, autor scenariuszy filmowych (m.in. serialu *Czterdziestolatek*), sztuk teatralnych i programów telewizyjnych. Używał pseudonimu Krzysztof Deuter.

85. ROCZNICA URODZIN

1913 29 I – zmarł **Władysław Bełza** (ur. 1847 r.) - polski poeta neoromantyczny, piszący w duchu patriotycznym, nazywany piewcą polskości. Publicysta, animator życia kulturalnego, oświatowego i prasowego. Najbardziej znany utwór to ***Katechizm polskiego dziecka***.

105. ROCZNICA ŚMIERCI

1918 29 I – urodził się **John Forsythe**, właśc. **Jacob Lincoln Freund** (zm. 2010 r.) – amerykański aktor teatralny, telewizyjny, radiowy i producent filmowy. Najbardziej znany z : sitcomu ***Ojciec kawaler***, serialu kryminalnego ***Aniołki Charliego*** oraz opery mydlanej ***Dynastia***.

100. ROCZNICA URODZIN

2008 29 I – zmarła **Margaret Truman Daniel** (ur. 1924 r.) - amerykańska piosenkarka i pisarka. Była autorką książek z zakresu historii Stanów Zjednoczonych (m.in. ***Pierwsze Damy: Kulisy Białego Domu*** z 1995 r.), a także powieści kryminalnych np. ***Morderstwo w CIA*** oraz ***Morderstwo w Sądzie Najwyższym***.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1933 31 I – zmarł **John Galsworthy** (ur. 1867 r.) - powieściopisarz, nowelista, poeta i dramaturg angielski, przedstawiciel realizmu krytycznego, tradycyjnie nazywany "epikiem ery wiktoriańskiej", uznany za życia za jednego z najwybitniejszych pisarzy przełomu XIX i XX wieku.

Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1932.

Najsłynniejszym jego dziełem jest wielotomowa powieść rzeka ***Saga rodu Forsyte'ów***.

85. ROCZNICA ŚMIERCI

LUTY

1893 3 II – zmarł **Teofil Lenartowicz** (ur. 1822 r.) - polski etnograf, rzeźbiarz, konspirator i poeta romantyczny. Tworzył wiersze patriotyczne i religijne, poematy historyczne oraz liryki oparte na folklorze mazowieckim, a także rzeźby portretowe, nagrobki.

125. ROCZNICA ŚMIERCI

1928 3 II – urodził się **Andrzej Szczypiorski** (zm. 2000 r.) – polski pisarz, scenarzysta, polityk, w czasie II wojny światowej żołnierz Armii Ludowej, uczestnik powstania warszawskiego, więzień obozu Sachsenhausen, od lat 70. działacz opozycji w PRL. Najbardziej znanym jego dziełem jest powieść pod tytułem **Początek**, a także **Msza za miasto Arras, Noc, dzień i noc**.

90. ROCZNICA URODZIN

1943 4 II – urodziła się **Wanda Rutkiewicz** (zm. 1992 r.) - polska alpinistka i himalaistka, z zawodu elektronik, jedna z najbardziej znanych Polek światowego himalaizmu. **Jako trzecia kobieta na świecie i pierwsza Europejka stanęła na Mount Everest**, najwyższym szczycie Ziemi. **Jako pierwsza kobieta na świecie zdobyła szczyt K2**. Zaginęła w 1992 r. podczas ataku szczytowego na Kanczendzongę.

75. ROCZNICA URODZIN

1958 4 II – urodził się **Tomasz Pacyński** (zm. 2005 r.) – polski pisarz fantastyczny. Publikował na łamach **Science Fiction, SFery** i **Fantasy** oraz w internetowych czasopismach **Fahrenheit, Esensja, Fantazin** i **Srebrny Glob**. Opublikował cztery powieści – trylogię fantasy **Sherwood** (na motywach legendy o Robin Hoodzie) oraz **Wrzesień**.

60. ROCZNICA URODZIN

2008 4 II – zmarł **Stefan Meller** (ur. 1942 r.) - polski dyplomata, historyk, publicysta, profesor nauk humanistycznych, w latach 2005 – 2006 minister spraw zagranicznych.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1878 5 II – urodził się **André Gustave Citroën (zm. 1935 r.)** – inżynier i przedsiębiorca francuski, założyciel fabryki samochodów **Citroën**.

140. ROCZNICA URODZIN

1893 5 II – urodził się **Roman Witold Ingarden** (zm. 1970 r.) - polski filozof, profesor lwowski, ontolog, systematyk fenomenolog. Opublikował łącznie 224 prace, pisał głównie po polsku i niemiecku. Wiele jego dzieł doczekało się tłumaczeń na języki obce. Dokonał kilku przekładów na język polski (m.in. Krytyki czystego rozumu Immanuela Kanta). Pozostawił bogatą spuściznę rękopiśmienną. Napisał m.in.: ***Spór o istnienie świata, Szkice z filozofii literatury, Książeczka o człowieku.***

125. ROCZNICA URODZIN

1828 8 II – urodził się **Juliusz Gabriel Verne** (zm. 1910 r.) – francuski pisarz, dramaturg, działacz społeczny, uważany za jednego z protoplastów fantastyki naukowej. Pisał powieści podróżnicze i fantastyczno-naukowe oraz historyczne, geograficzne, kryminalne, sztuki teatralne i wiersze.

Najważniejsze jego dzieła to: ***Podróż do wnętrza Ziemi, Dzieci kapitana Granta, 20.000 mil podmorskiej żeglugi, W 80 dni dookoła świata, Tajemnicza wyspa, Michał Strogow kurier carski.***

190. ROCZNICA URODZIN

1898 10 II – urodził się **Bertolt Brecht** (zm. 1956 r.) - niemiecki dramaturg, poeta i prozaik. Twórca i teoretyk „teatru epickiego”. Założyciel teatru „Berliner Ensemble”. Najśłynniejsze utwory: ***Opera za trzy grosze*** i ***Matka Courage***.

120. ROCZNICA URODZIN

1923 10 II – urodził się **Olgierd Budrewicz** (zm. 2011 r.) – polski dziennikarz, reportażysta, pisarz, varsavianista, podróżnik. Autor ponad 30 książek podróżniczych i biograficznych. Napisał m.in.: ***Baedeker warszawski, Sagi warszawskie, Połączana dżungla, Równoleżnik zero, Karnawał na wulkanie, Ta przeklęta susza, Piekło w kolorach.***

95. ROCZNICA URODZIN

2008 10 II – zmarł **Roy Richard Scheider** (ur. 1932 r.) - amerykański aktor filmowy i telewizyjny. Przełomowy w jego karierze był rok 1971, kiedy to zagrał w filmach: ***Klute*** i ***Francuski łącznik***. Drugoplanowa rola we Francuskim łączniku przyniosła mu nominację do Oscara. Kolejną, tym razem za najlepszą rolę pierwszoplanową, otrzymał w 1979 roku za kreację w musicalu ***Cały ten zgiełk***. Wielką popularność zdobył dzięki roli szeryfa Martina Brody'ego w legendarnych ***Szczękach*** Stevena Spielberga. Grał w filmach sensacyjnych : ***Błękitny grom, Czwarta wojna*** a także w dramatach ***Obywatel Welles*** i dziełach eksperymentalnych, np. ***Nagi lunch***.

Był gwiazdą serialu ***s-f SeaQuest***.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1993 11 II – zmarł **Władysław Midowicz** (ur. 1907 r.) - polski geograf i meteorolog, działacz turystyczny i krajoznawczy.

W latach wojny służył jako meteorolog w polskich i brytyjskich bazach lotniczych.

Jako pierwszy Polak dokonał wejścia na Kinabalu (4095 m n.p.m.) na najwyższy szczyt Borneo. Po powrocie do Polski pełnił funkcję społecznego opiekuna sieci znakowanych szlaków Tatr Polskich. Publikował przewodniki turystyczne, a także liczne artykuły naukowe dotyczące krajoznawstwa, materiały dla przewodników. Pisał także nowele i opowiadania wspomnieniowe o tematyce górskiej.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1943 12 II – urodził się **Wacław Kisielewski** (zm. 1986 r.) – polski pianista i kompozytor. Od 1963 r. współtworzył z Markiem Tomaszewskim duet fortepianowy **Marek i Wacek**, który opracował adaptacje licznych tematów rozrywkowych i utworów muzyki poważnej. Zmarł na skutek obrażeń odniesionych podczas wypadku samochodowego.

75. ROCZNICA URODZIN

1988 12 II – zmarł **Jerzy Rudnicki**, pseud. **Druciarz** (ur. 1931 r.) - polski alpinista i taternik. W 1956 r. **jako pierwszy Polak wszedł na Elbrus**, wspinał się też w Alpach. Odkrywał nowe drogi taternicze, współuczestniczył w pierwszych zimowych przejściach najtrudniejszych tatrzańskich dróg.

30. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 12 II – zginął **Piotr Amsterdamski** (ur. 1955 r.) – polski astronom, tłumacz i alpinista. W pracy naukowej zajmował się przede wszystkim kosmologią, podstawami mechaniki kwantowej i astrofizyką wysokich energii. Po 1990 roku poświęcił się głównie tłumaczeniom z języka angielskiego. Przełożył ponad 100 pozycji książkowych, w tym 77 naukowych i popularno - naukowych, m. in. *Krótką historię czasu* - Stephena Hawkinga i monumentalną, blisko 800 -stronicową, historię powstania amerykańskiej bomby atomowej autorstwa Richarda Rhodesa, wydaną w 2000 roku, pt. *Jak powstała bomba atomowa*. Tłumaczył także literaturę piękną, w tym popularną. W 2003 r. dostał, jako pierwszy, nagrodę im. Jerzego Kuryłowicza dla najlepszego tłumacza książek naukowych za książki *Wszechświat w skorupce orzecha* - Hawkinga oraz *Harry Potter – nauka i magia* - Rogera Highfielda. Zginął 12 II 2008 r. podczas samotnej wspinaczki na Filarze Mięguszowieckiego Szczytu Wielkiego w Tatrach.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1673 17 II – zmarł **Molier**, właściwie **Jean Baptiste Poquelin** (ur.1622 r.) - największy komediopisarz francuski, dyrektor teatru, autor m.in. **Skąpca**, **Świętoszka**, **Chorego z urojenia** i **Mizantropa**.

345. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 18 II – urodził się **Enzo Anselmo Ferrari (zm. 14 VIII 1988 r.)**
120. ROCZNICA URODZIN, 30. ROCZNICA ŚMIERCI

1933 18 II – urodził się **Sir Robert William Robson (zm. 2009 r.)** – angielski piłkarz i trener piłkarski.
Był jednym z najbardziej utytułowanych szkoleniowców na świecie.
Prowadził m.in. FC Barcelonę, PSV Eindhoven, FC Porto, a w latach 1982 – 1990 był selekcjonerem reprezentacji narodowej Anglii.
85. ROCZNICA URODZIN

1993 20 II – zmarł **Marian Bublewicz (ur. 1950 r.)** - polski kierowca wyścigowy i rajdowy. Wicemistrz Europy w 1992 roku, zdobywca 20 tytułów mistrzowskich w Polsce. Twórca pierwszego w Polsce profesjonalnego teamu rajdowego (Marlboro Rally Team Poland). W 1993 roku znalazł się na priorytetowej liście "A" – 31 najlepszych kierowców rajdowych świata – publikowanej przez FIA. Zmarł na skutek ran odniesionych w wypadku podczas Zimowego Rajdu Dolnośląskiego.
25. ROCZNICA ŚMIERCI

1993 20 II – zmarł **Ferruccio Lamborghini (ur. 1916 r.)** - włoski przemysłowiec. Pierwotnie producent maszyn rolniczych (ciągniki i traktory) a później projektant maszyn. W wyniku zakładu z Enzo Ferrarim, stworzył markę samochodową Lamborghini.
25. ROCZNICA ŚMIERCI

2003 20 II – zmarł **Jerzy Passendorfer (ur. 8 IV 1923 r.)**
15. ROCZNICA ŚMIERCI, 95. ROCZNICA URODZIN

1933 21 II – urodziła się **Nina Simone, właśc. Eunice Kathleen Waymon (zm. 21 IV 2003 r.)**
85. ROCZNICA URODZIN, 15. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 22 II – urodził się **Karol Bunsch (ur. 1898 r.)** – polski pisarz historyczny, publicysta i tłumacz literatury angielskiej oraz niemieckiej, porucznik piechoty Wojska Polskiego. Autor wielu powieści historycznych m.in.: *Dzikowy skarb, Ojciec i syn, Rok tysięczny, Bracia*.
120. ROCZNICA URODZIN

1988 22 II – zmarł **Stefan Majchrowski (ur. 13 III 1908 r.)** - polski pisarz, oficer kawalerii Wojska Polskiego, zawodowy oficer. Debiutował na łamach prasy w marcu 1939 roku. Po wojnie został tłumaczem z języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego w agencji wydawniczej API. Inwigilowany przez Urząd Bezpieczeństwa. Jego książki zaczęły ukazywać się od 1957 r. Został członkiem Związku Literatów Polskich oraz Związku Autorów i Kompozytorów ZAiKS. Napisał m.in. opowieści biograficzne : ***Pan Sienkiewicz, Pan Fredro, Dickens, Opowieść biograficzna***; powieści historyczne : ***Jeziro Czarownic. Saga o Wenedach, Awantury Pana na Jarczewie***; książki dla dzieci i młodzieży : ***Spadkobiercy Pana Ziółko, Knot, Pocieszko i Spółka***.
30. ROCZNICA ŚMIERCI, 110. ROCZNICA URODZIN

1883 23 II – urodził się **Victor Fleming** (zm. 1949 r.) - amerykański reżyser filmowy. **Laureat Oscara** dla najlepszego reżysera za film ***Przeminęło z wiatrem***. Był również twórcą takich filmów jak : ***Wielki walc, Czarnoksiężnik z Oz, Doktor Jekyll i pan Hyde***.
135. ROCZNICA URODZIN

1943 25 II – urodził się **George Harrison** (zm. 2001 r.) – angielski muzyk i kompozytor muzyki rockowej. Członek zespołu muzycznego **The Beatles**. Od końca lat 70. do początku lat 90. aktywnie działał jako producent filmowy.
75. ROCZNICA URODZIN

1868 27 II – zmarł **Walerian Łukasiński** (ur. 1786 r.) - polski działacz niepodległościowy, major 4. Pułku Piechoty liniowej (Czwartaków), twórca Wolnomularstwa Narodowego i Towarzystwa Patriotycznego. W 1822 r. aresztowany, skazany na 9 lat twierdzy. Po wybuchu powstania listopadowego wywieziony do twierdzy w Szlisselburgu, jako tajny więzień przebywał tam aż do śmierci. Autor ***Pamiętnika*** (1860).
150. ROCZNICA ŚMIERCI

1913 27 II – urodził się **Kazimierz Aleksander Sabbat** (zm. 1989 r.) – polski działacz emigracyjny, **premier i Prezydent RP na Uchodźstwie**. W latach 1976 – 1986 był Premierem Rządu RP na Uchodźstwie. Następnie objął urząd Prezydenta RP na Uchodźstwie (zajmował go w latach 1986 – 1989), stając się, z racji urzędu, z dniem 8 IV 1986 r. kawalerem Orderu Orła Białego i Krzyża Wielkiego Orderu Odrodzenia Polski. Usiłował jednoczyć polityczne ośrodki na emigracji.
105. ROCZNICA URODZIN

1913 27 II – urodził się **Irwin Shaw**, właśc. **Irwin Gilbert Shamforoff** (zm. 1984 r.) – amerykański dramatopisarz, scenarzysta i autor powieści. Fałszywie oskarżony o związki z komunizmem, znalazł się na Czarnej liście Hollywood. W 1951 roku opuścił USA i zamieszkał w Europie. Najśłynniejsze jego powieści to : ***Młode lwy, Pogoda dla bogaczy, Dwa tygodnie w innym mieście*** oraz ***Lucy Crown***.

105. ROCZNICA URODZIN

1768 29 II – zawiązanie **Konfederacji Barskiej w Rzeczypospolitej**. Był to zbrojny związek szlachty polskiej utworzony, w Barze na Podolu. Konfederacja Barska występowała w obronie wiary katolickiej i niepodległości Rzeczypospolitej. Skierowana była przeciwko kurateli Imperium Rosyjskiego, królowi Stanisławowi Augustowi Poniatowskiemu i popierającym go wojskom rosyjskim. Celem Konfederacji było zniesienie ustaw narzuconych przez Rosję, a zwłaszcza dających równouprawnienie innowiercom. Przez niektórych historyków uważana jest za pierwsze polskie powstanie narodowe.

250. ROCZNICA

MARZEC

1848 III – Rewolucja Marcowa w Niemczech - demonstracje i wystąpienia mieszkańców Berlina i Wiednia, w początkowym okresie Wiosny Ludów. Protestujący domagali się wolności politycznej, a także zjednoczenia państw niemieckich w jeden kraj. Rewolucja Marcowa stała się początkiem Wiosny Ludów w Niemczech. W wyniku demonstracji i nacisku społecznego Sejm Związkowy uznał barwy czarno – czerwono - złote (obecna flaga Niemiec) za narodowe.

170. ROCZNICA

1903 1 III – urodził się **Ludwik Starski**, właśc. **Ludwik Kałuszyner** (zm. 1984 r.) – polski scenarzysta, autor tekstów piosenek, pisarz. Pisał dla kabaretów: Qui Pro Quo, Gong, Morskie Oko, Perskie Oko, oraz do filmów: Zakazane piosenki, Skarb, Halo Szpicbródka ..., Kariera Nikodema Dyzmy.

115. ROCZNICA URODZIN

1933 1 III – urodził się **Józef Waczków** (zm. 2004 r.) - polski tłumacz, poeta. Napisał książkę **O sztuce przekładu** (1998). Był redaktorem miesięcznika *Literatura na świecie*. Przekładał z języków : czeskiego, portugalskiego, słowackiego, francuskiego, rosyjskiego.

85. ROCZNICA URODZIN

1938 1 III – zmarł **Władysław Grabski** (ur. 1874 r.) - polski polityk narodowej demokracji, ekonomista i historyk, minister skarbu oraz dwukrotny premier II RP. Znany powszechnie jako autor reformy walutowej. Działacz społeczny i niepodległościowy. Poseł do rosyjskiej Dumy, członek Komitetu Narodowego Polskiego, prezes Centralnego Komitetu Obywatelskiego Królestwa Polskiego w Rosji.

80. ROCZNICA ŚMIERCI

1918 3 III – **pokój brzeski** – układ pokojowy zawarty w Brześciu nad Bugiem między Rosją Radziecką a delegatami państw centralnych - de facto Niemcami i Austro - Węgrami, w którym rząd radziecki uznał odrębność Ukrainy, wyrzekł się praw do części prowincji nadbałtyckich oraz roszczeń do ziem polskich.

100. ROCZNICA

1953 5 III – zmarł **Siergiej Siergiejewicz Prokofjew** (ur. 1891 r.) - rosyjski kompozytor muzyki poważnej i filmowej oraz pianista.

Jeden z najwybitniejszych, najpopularniejszych i najczęściej nagrywanych kompozytorów XX w. Jako pianista, kontynuator tradycji świetnych rosyjskich kompozytorów - pianistów: Antona Rubinsteina, A. Skriabina czy S. Rachmaninowa. Wraz z Igorem Strawińskim, Dymitrem Szostakowiczem i Paulem Hindemithem należał do najważniejszych reprezentantów neoklasycyzmu w muzyce.

65. ROCZNICA ŚMIERCI

1953 5 III – zmarł **Józef Stalin** (ur. 1878 r. lub 1879 r.)

65. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 6 III – zmarł **Gustaw Teofil Holoubek** (ur. 21 IV 1923 r.)

10. ROCZNICA ŚMIERCI, 95. ROCZNICA URODZIN

1998 8 III – zmarł **Andrzej Tadeusz Brycht**, też Andrew Bright, pseud. Andrzej Norbert (ur. 1935 r.) - poeta, prozaik, reportażysta, laureat Nagrody Kościelskich za 1962 rok. Debiutował w 1954 roku na łamach czasopisma „Łódź Literacka” wierszem pt. *Biblioteka*.

Należał do Pokolenia Współczesności. Wielką popularność przyniosły Brychtowi przede wszystkim książki *Dancing w kwaterze Hitlera* i *Raport z Monachium*.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1948 10 III - zmarł **Jan Masaryk** (ur. 1886 r.) - czechosłowacki dyplomata i polityk socjaldemokratyczny, minister spraw zagranicznych Czechosłowacji w latach 1940 – 1948, ambasador Czechosłowacji w Wielkiej Brytanii w okresie 1925 – 1938, wolnomularz. Od 1919 r. pracował w służbie dyplomatycznej. W 1938 r., będąc ambasadorem w Wielkiej Brytanii, podał się do dymisji na znak protestu przeciwko decyzjom konferencji monachijskiej. Zginął tragicznie w trakcie tzw. rewolucji lutowej.

70. ROCZNICA ŚMIERCI

1953 10 III – urodziła się **Anna Maria Kołyszko** (zm. 2009 r.) - polska tłumaczka literatury pięknej z języka angielskiego.

Tłumaczenia utworów literackich publikowała m.in. w czasopiśmie: *Literatura na Świecie*, *ITD*, *Szpilki*, *Słowo Powszechne*, *Obscura*, *Dialog*, *Puls*, *Playboy*, *NaGłos*, *Przekrój*, *Zeszyty Literackie*, *Gazeta Wyborcza*, *Nowe Książki*.

65. ROCZNICA URODZIN

1848 13 III – wybuch powstanie narodowe na Węgrzech, skierowane przeciwko rządów absolutnym Habsburgów, rozpoczęte na wieść o rewolucji lutowej we Francji. 14 IV 1849 r. sejm węgierski ogłosił detronizację Habsburgów, a 19 IV 1849 r. niepodległość Węgier. W czerwcu ruszyła ofensywa wojsk rosyjskich i austriackich, które do VIII 1849 r. stłumiły rewolucję węgierską. Po upadku powstania nastąpił okres represji i germanizacji Węgier.

170. ROCZNICA

1908 13 III – urodził się Stefan Majchrowski (zm. 22 II 1988 r.)

110. ROCZNICA URODZIN, 30. ROCZNICA ŚMIERCI

1913 13 III – urodził się Siergiej Władimirowicz Michałkow (zm. 2009 r.) – rosyjski poeta i bajkopisarz. Był autorem wielu książek i wierszy dla dzieci, jak również **twórcą tekstu hymnu ZSRR i hymnu Rosji**.

W latach 1970 – 1992 pełnił funkcję prezesa Stowarzyszenia Pisarzy Rosyjskiej SRR. Michałkow napisał między innymi: ***Nie płacz koziołku, Telefon, Wujek Wieża, Małym nieposłusznym, Święto Nieposłuszeństwa***.

105. ROCZNICA URODZIN

1903 15 III – urodził się Józef Czechowicz (zm. 1939 r.) – polski poeta awangardowy okresu dwudziestolecia międzywojennego. Członek i jeden z założycieli grupy poetyckiej "Reflektor", aktywny uczestnik życia literackiego Lublina, redaktor kilkunastu czasopism (przede wszystkim literackich i dziecięcych), a także pracownik Polskiego Radia, dla którego pisał słuchowiska radiowe.

115. ROCZNICA URODZIN

2008 19 III – zmarł Sir Arthur Charles Clarke (ur. 1917 r.) – prozaik, pisarz fantastycznonaukowy, propagator kosmonautyki. M.in. na podstawie jego koncepcji powstały stacje orbitalne.

Jego najbardziej znanym dziełem jest książka pt. **2001: Odyseja kosmiczna** (powstał film nakręcony przez Stanleya Kubricka, pod tym samym tytułem).

W latach 70. XX wieku napisał kilka bestsellerów, spośród których na szczególną uwagę zasługuje ***Spotkanie z Ramą***.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1973 21 III – zmarł **Jan Marcin Szancer** (ur. 1902 r.) - malarz, rysownik, profesor ASP w Warszawie. Tworzył ilustracje książkowe do utworów dla dzieci, parał się reżyserią, scenografią teatralną, filmową i telewizyjną. **Zasłynął jako autor ilustracji do ponad 200 książek**, m.in. do Akademii Pana Kleksa, O Janku, co psom szył buty, Pinokio, Pan kotek był chory, O krasnoludkach i o sierotce Marysi, Brzechwa dzieciom, Lokomotywa, Rzepka, Ptasię radio, Dziadek do Orzechów, Baśni Andersena; dla dorosłych ilustrował Bajki i Satyry Krasickiego, Pana Tadeusza Mickiewicza, Trylogię Sienkiewicza, książki Amicisa, Carlo Collodiego, Cervantesa, Haška, Edith Nesbit, Puszkina, Swifta, Twaina.

45. ROCZNICA ŚMIERCY

1998 21 III – zmarł **Maciej Słomczyński** (ur. 1920 r.) - polski pisarz i tłumacz. Swoje powieści kryminalne podpisywał pseudonimem **Joe Alex**, natomiast powieści milicyjne podpisywał pseudonimem **Kazimierz Kwaśniewski**. Przełożył m.in. Ulissesa i Podróże Guliwera, jako jedyna osoba na świecie przetłumaczył wszystkie dzieła Williama Szekspira. Jako Joe Alex był autorem scenariuszy filmowych, sztuk teatralnych oraz widowisk i audycji telewizyjnych.

20. ROCZNICA ŚMIERCY

1903 24 III – urodził się **Igor Newerly** (zm. 1987 r.) - polski pisarz i pedagog, sekretarz J. Korczaka. Autor powieści o problematyce ideowo – społecznej: **Pamiętka z Celulozy**, nasyconych obserwacją natury i przygodową romantyką : **Wzgórze Błękitnego Snu**. Autobiografia: **Zostało z uczyty bogów**.

115. ROCZNICA URODZIN

1948 24 III – urodził się **Jerzy Kukuczka** (zm. 1989 r.) – polski alpinista i himalaista. **Jako drugi człowiek na Ziemi zdobył Koronę Himalajów i Karakorum** – wszystkie 14 szczytów o wysokości ponad 8 tysięcy metrów. Uznawany jest za jednego z najwybitniejszych himalaistów XX wieku. Spośród 14 ośmiotysięczników zdobytych w latach 1979 – 1987 na 10 wszedł nowymi drogami. 7-krotnie w stylu alpejskim, na 4 – po raz pierwszy zimą, na 1 szczyt samotnie. Żaden inny zdobywca 14 ośmiotysięczników nie może pochwalić się takim bilansem. Zginął na wysokości 8300 metrów podczas wejścia na Lhotse, nową drogą przez słynną, niezdobytą wówczas, południową ścianę.

70. ROCZNICA URODZIN

1973 25 III – urodził się **Marcin Wrona** (zm. 2015 r.) – polski reżyser oraz producent filmowy, telewizyjny i teatralny, scenarzysta. Członek Europejskiej i Polskiej Akademii Filmowej. Był reżyserem m.in. filmów: **Moja krew, Chrzest, Ratownicy, Lekarze, Moralność Pani Dulskiej, Demon**.

45. ROCZNICA URODZIN

1893 27 III – urodził się **Karl Mannheim** (zm. 1947 r.) - socjolog pochodzenia żydowskiego, urodzony na terenie Austro - Węgier.

Mannheim był jednym z twórców socjologii wiedzy. Jego zdaniem wiedza danej grupy społecznej jest wytwarzana społecznie i uzależniona od pozycji społecznej tej grupy. Punktem wyjścia dla takiej socjologii wiedzy była, sformułowana przez Marksa, koncepcja ideologii. ***Ideologia i Utopia*** to praca, która należy do kanonu socjologii wiedzy, a nawet jest jej dziełem "założycielskim". Inne jego prace : ***Człowiek i społeczeństwo w dobie przebudowy, Socjologia wiedzy, Myśl konserwatywna.***

125. ROCZNICA URODZIN

1868 28 III – urodził się **Maksim Gorki**, właściwie **Aleksiej Maksimowicz Pieszkow** (zm. 1936 r.) - wybitny rosyjski pisarz i działacz polityczny .

Autor wielu dramatów, m.in.: ***Na dnie***, powieści ***Matka*** i opowiadań, np. ***Foma Gordiejew.***

Wybitna postać rosyjskiego modernizmu tzw. srebrnego wieku.

150. ROCZNICA URODZIN

1943 28 III – zmarł **Siergiej Wasiljewicz Rachmaninow** (ur. 1 IV 1873 r.)

75. ROCZNICA ŚMIERCI, 145. ROCZNICA URODZIN

1853 30 III – urodził się **Vincent Willem van Gogh** (zm. 1890 r.) - malarz holenderski, którego twórczość wywarła duży wpływ na malarstwo XX wieku. Mało doceniany za życia, van Gogh zyskał sławę po śmierci. Dziś jest powszechnie uważany za jednego z największych malarzy w historii. Jest autorem ponad 2000 dzieł, w tym: 870 obrazów, 150 akwael i ponad 1000 rysunków i 133 szkiców listowych. Najbardziej znane jego dzieło to ***Słoneczniki.***

165. ROCZNICA URODZIN

KWIECIEŃ

1873 1 IV – urodził się **Siergiej Wasiljewicz Rachmaninow (zm. 28 III 1943 r.)** - rosyjski kompozytor, pianista i dyrygent. Jego muzyka nawiązuje do twórczości Czajkowskiego i Musorgskiego. W 1917 roku wyjechał na stałe do USA.

145. ROCZNICA URODZIN, 75. ROCZNICA ŚMIERCI

1928 2 IV – urodził się **Serge Gainsbourg, właściwie Lucien Ginsburg** (zm. 1991 r.) – francuski kompozytor, piosenkarz, aktor, scenarzysta i reżyser. Pisał piosenki dla największych gwiazd estrady swoich czasów: Juliette Greco, Françoise Hardy i France Gall, Isabelle Adjani, Vanessy Paradis. Najbardziej znana jego piosenka to ***Je t'aime... moi non plus***, uważana powszechnie za nieobyczajną i zabroniono jej nadawania w Hiszpanii, Islandii, Jugosławii, Szwecji, Włoszech oraz Wielkiej Brytanii.

90. ROCZNICA ŚMIERCI

1953 2 IV – urodził się **Krzysztof Krauze** (zm. 2014 r.) – polski operator, reżyser i scenarzysta filmowy. Twórca filmów dokumentalnych i fabularnych. Wielokrotnie nagradzany na polskich i zagranicznych festiwalach. Wyreżyserował m.in. filmy: ***Nowy Jork, czwarta rano, Gry uliczne, Dług, Mój Nikifor, Plac Zbawiciela, Papusza.***

65. ROCZNICA URODZIN

1983 4 IV – zmarła **Gloria Swanson, właśc. Gloria May Josephine Svensson** - (ur. 1897 r.) - amerykańska aktorka, jedna z najwybitniejszych gwiazd w historii kina niemego. W latach 20. należała do czołowych gwiazd ekranu. Uznanie i olbrzymią popularność uzyskała dzięki rolom w takich filmach jak: ***Kaprys losu*** (1919), ***Sadie Thompson*** (1928, nominacja do Oscara), ***Królowa Kelly*** (1928) oraz ***The Trespasser*** (1929, nominacja do Oscara). W epoce kina dźwiękowego występowała sporadycznie.

Za najwybitniejszy film tego okresu (a być może również w całej jej karierze) uznaje się ***Bulwar Zachodzącego Słońca*** Billy'ego Wildera z 1950 r.

Została za niego nominowana najpierw do Złotego Globu (nagrodę otrzymała), a potem do Oscara. Posiada aż dwie gwiazdy w hollywoodzkiej Alei Sław, jedną za produkcje filmowe - z numerem 6748, drugą za produkcje telewizyjne - numer 6301.

35. ROCZNICA ŚMIERCI

1908 5 IV – urodziła się **Bette Davis, właśc. Ruth Elizabeth Davis** (zm. 1989 r.) - amerykańska aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna, gwiazda filmowa. Jedenastokrotnie nominowana do Oscara, otrzymała go, 2 razy: za rolę w filmie ***Kusicielka*** (1935) oraz ***Jezebel*** (1938).

110. ROCZNICA URODZIN

1923 8 IV – urodził się **Jerzy Passendorfer** (zm. 20 II 2003 r.) - polski reżyser filmowy, znany z filmów o tematyce okupacyjno - wojennej oraz popularnego serialu telewizyjnego **Janosik**, poseł na Sejm II kadencji.

95. ROCZNICA URODZIN, 15. ROCZNICA ŚMIERCI

1973 8 IV – zmarł **Pablo Ruiz Picasso** (ur. 1881 r.) - hiszpański malarz, rzeźbiarz, grafik i ceramik, uznawany za jednego z najwybitniejszych artystów XX wieku. Działał głównie we Francji. Uważany za największego malarza epoki i za jednego z twórców kubizmu.

Słynne dzieła : **Autoportret, Życie, Kuglarze, Guernica, Radość życia.**

45. ROCZNICA ŚMIERCI

1933 10 IV – urodziła się **Marta Tomaszewska** (zm. 2009 r.) - polska pisarka, poetka i baśniopisarka. Z wykształcenia dziennikarka i socjolog. Tworzyła dla młodego i starszego czytelnika. Za książkę **Tego lata w Burelkwie** otrzymała w 2001 roku Nagrodę Literacką im. K. Makuszyńskiego, dla najlepszej książki dla dzieci. Za swą twórczość otrzymała m.in. Order Uśmiechu (1996).

85. ROCZNICA URODZIN

1843 15 IV – urodził się **Henry James** (zm. 1916 r.) - amerykańsko - brytyjski pisarz, krytyk i teoretyk literatury. Jeden z twórców realizmu psychologicznego w literaturze światowej. Najważniejsze powieści : **Amerykanin** (1877), **Europejczycy** (1878), **Portret damy** (1881), **Ambasadorowie** (1903).

175. ROCZNICA URODZIN

1888 17 IV – urodził się **Józef Hieronim Retinger** (zm. 1960 r.) – polski literaturoznawca, pisarz i polityk, doradca Władysława Sikorskiego; organizator kongresu haskiego, sekretarz generalny Ruchu Europejskiego, jeden z twórców Wspólnoty Europejskiej; emisariusz polityczny, wolnomularz.

130. ROCZNICA URODZIN

1988 19 IV – zmarł **Jonasz Kofta** właśc. **Janusz Kafta** (ur. 1942 r.) - polski poeta, dramaturg, satyryk i piosenkarz. Był współzałożycielem i wykonawcą w kabarecie **Pod Egidą**. Współpracował z Programem III Polskiego Radia.

Był autorem tekstów do piosenek: **Wakacje z blondynką, Radość o poranku, Śpiewać każdy może, Jej portret, Pamiętajcie o ogrodach, Taką cię wymyśliłem, Popołudnie, Szary poemat, Autobusy zapłakane deszczem** czy **Kwiat jednej nocy** oraz wykonawcą wielu popularnych przebojów. Publikował również wierszowane felietony w Polityce.

30. ROCZNICA ŚMIERCI

1998 19 IV – zmarł **Octavio Paz** (ur. 1914 r.) - poeta meksykański, dziennikarz, krytyk i eseista.

W latach 1945 - 1968 pracował w służbie dyplomatycznej. Jego twórczość to rozważania nad rolą poezji w świecie oraz analiza związku między historią a charakterem człowieka.

W 1990 roku otrzymał **Literacką Nagrodę Nobla**.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1873 20 IV – urodził się **Wojciech Korfanty** (zm. 1939 r.) - polityk i publicysta, polski działacz narodowy na Śląsku, jeden z czołowych przywódców Chrześcijańskiej Demokracji. Od 1901 roku objął redakcję Górnoszlązaka w Katowicach. W działalności politycznej występował przeciwko germanizacyjnym posunięciom władz i partii Centrum. Głosił hasła nierozzerwalnej łączności Górnoszlazaków z narodem polskim i domagał się jego równouprawnienia. Wyraźnie deklarował się jako przeciwnik socjalizmu, opowiadając się jednocześnie za poprawą warunków materialnych robotników oraz demokratyzacją państwa pruskiego.

145. ROCZNICA URODZIN

1893 20 IV – urodził się **Harold Lloyd** (zm. 1971 r.) - amerykański aktor komediowy, jeden z założycieli Amerykańskiej Akademii Sztuki i Wiedzy Filmowej. Kreował charakterystyczną postać nieśmiałego okularnika, pakującego się w niebezpieczne tarapaty. Od 1912 r. do lat 40 XX wieku Lloyd zagrał w ok. 500 filmach - niemych i dźwiękowych. W 1952 roku Harold Lloyd **otrzymał honorowego Oscara** za wybitne role komediowe. Najbardziej znane filmy z jego udziałem to: **On i policjanci, W pogoni za narzeczoną, Kinomaniak, Komiczny świat Harolda Lloyda**.

120. ROCZNICA URODZIN

2003 21 IV – zmarła **Nina Simone**, właśc. **Eunice Kathleen Waymon** (ur. 21 II 1933 r.) - amerykańska piosenkarka, autorka tekstów i pianistka. Klasyfikowana generalnie jako przedstawicielka jazzu. Jej twórczość to również muzyka z pogranicza bluesa, rhythm and bluesa i soulu. Utwory Niny Simone pojawiły się na ścieżkach dźwiękowych do takich filmów jak : *Romeo i Julia* (1996), *Big Lebowski* (1998), *Przed zachodem słońca* (2004), *Nietykalni* (2011).

15. ROCZNICA ŚMIERCI, 85. ROCZNICA URODZIN

1928 23 IV – urodziła się **Shirley Temple Black**, właśc. **Shirley Jane Temple** (zm. 2014 r.) – amerykańska aktorka filmowa i dyplomata. Największa dziecięca gwiazda w dziejach kina, w latach 30. XX w. zagrała w ponad 40 filmach, m.in.: **Mała Miss Marker, Złotowłosa brzdąc, Mały pułkownik, Biedna, mała dziewczynka, Heidi, Mała Miss Broadway i Mała księżniczka**. Partnerowały jej w rolach dorosłych największe ówczesne gwiazdy, jak choćby Gary Cooper, Carole Lombard czy Victor McLaglen.

90. ROCZNICA URODZIN

1938 24 IV – urodziła się **Zofia Nasierowska, Zofia Nasierowska-Majewska** (zm. 2011 r.) – polska fotograficzka, specjalizująca się w fotografii portretowej. Jest autorką zdjęć znanych ludzi ze świata teatru, filmu, sztuki, kultury. Autorka książek, m.in.: *Fotografia smaku, czyli 24 obiady dla początkujących i zaawansowanych, Fotonostalgi, Znani i lubiani w obrazie i anegdocie, Trzy podróże.*

80. ROCZNICA URODZIN

1923 26 IV – urodził się **Andrzej Szczepkowski** (zm. 1997 r.) - aktor, reżyser, pedagog, prezes ZASP. Wystąpił m.in. w: *Panience z okienka, Weselu, Panu Wołodyjowskim, Nocach i dniach, O dwóch takich co ukradli księżyc, Wojnie domowej.*

95. ROCZNICA URODZIN

1908 27 IV – w Londynie rozpoczęły się Letnie Igrzyska Olimpijskie. Po raz pierwszy w zawodach wzięły udział kobiety. Było ich - 37 i 1971. mężczyzn. Łączna liczba zawodników biorąca udział w olimpiadzie wynosiła 2008 sportowców.

110. ROCZNICA

1908 28 IV – urodził się **Oskar Schindler** (zm. 1974 r.) – niemiecki przedsiębiorca, który uratował swoich żydowskich robotników przymusowych przed zagładą w obozach koncentracyjnych.

Historię Schindlera opisał w swojej powieści pt.: Schindler's Ark (Arka Schindlera), australijski powieściopisarz Thomas Keneally, zaś Steven Spielberg wyreżyserował na jej podstawie film *Lista Schindlera* (Schindler's List).

110. ROCZNICA URODZIN

1948 28 IV – urodził się **Terry Pratchett, właśc. Terence David John Pratchett** (zm. 2015 r.) – brytyjski pisarz fantasy i science fiction, najbardziej znany jako autor cyklu *Świat Dysku*. Inne jego dzieła to m.in. *Trylogia Johnny'ego Maxwella* i *Trylogia Nomów*. Jego dzieła zostały przetłumaczone na 33 języki.

70. ROCZNICA URODZIN

1883 30 IV – urodził się **Jaroslav Hašek (zm. 3 I 1923 r.)** - czeski pisarz, publicysta i dziennikarz. Autor opowiadań i felietonów satyrycznych. Stał się sławny dzięki nie dokończonemu, z powodu śmierci, groteski o I wojnie światowej pt. *Przygody dobrego wojaka Szwejka*, należącej do arcydzieł literatury światowej.

135. ROCZNICA URODZIN, 95. ROCZNICA ŚMIERCI

1893 30 IV – urodził się **Ulrich Friedrich Willy Joachim von Ribbentrop** (zm. 1946 r.) - minister spraw zagranicznych III Rzeszy w latach 1938 - 1945. Od 1934 roku kierownik biura do spraw zagranicznych NSDAP, zwanego najpierw Büro Ribbentrop, a następnie Dienststelle Ribbentrop. W 1936 r. został ambasadorem III Rzeszy w Londynie. 23 sierpnia 1939 roku w Moskwie podpisał ze strony III Rzeszy tzw. **pakt Ribbentrop - Mołotow** z ZSRR, którego istotą był tajny protokół, w którym III Rzesza i ZSRR rozstrzygały o przyszłym podziale Polski, krajów bałtyckich (Litwy, Łotwy, Estonii oraz Finlandii) pomiędzy ZSRR a III Rzeszę. Podczas II wojny światowej, Ribbentrop ponosił odpowiedzialność m.in. za deportacje ludności żydowskiej, z krajów państw podporządkowanych Rzeszy, do obozów zagłady. Sądzony przez Międzynarodowy Trybunał Wojskowy w Norymberdze został **skazany na karę śmierci**. Wyrok wykonano 16 X 1946 roku.

125. ROCZNICA URODZIN

MAJ

1923 1 V – urodził się **Joseph Heller** (zm. 1999 r.) – pisarz amerykański, który zyskał sławę dzięki powieści **Paragraf 22**.

Heller jest też autorem wielu nowel i artykułów.

95. ROCZNICA URODZIN

2008 2 V – zmarł **Wojciech Dziędużycki** (ur. 1912 r.) – hrabia, polski aktor, śpiewak, dyrygent, dziennikarz, autor tekstów kabaretowych, działacz kulturalny, recenzent muzyczny i teatralny oraz inżynier. Był dyrektorem Teatru Kameralnego TUR w Krakowie. Opracował recepturę i technologię produkcji Mąki Wrocławskiej (pszenna, typu 500).

W 1952 roku założył we Wrocławiu, wraz z drugą żoną Haliną, kabaret

Dymek z papierosa. W 1999 roku wystąpił w telewizyjnym serialu Trędowata.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1933 3 V – urodził się **James Joseph Brown** (zm. 2006 r.) – amerykański wokalista, kompozytor, instrumentalista, osobowość sceniczna. Uznawany jest za prekursora gatunków rhythm and blues, soul i funk.

85. ROCZNICA URODZIN

1903 5 V – urodził się **Wacław Korabiewicz** (zm. 1994 r.) -

polski reportażysta, poeta, podróżnik i kolekcjoner eksponatów etnograficznych. Debiutował na łamach czasopisma **Reduta** w Wilnie w 1925 r.

Swoje wiersze drukował w różnych publikacjach poetyckich m.in.

w **S.T.O.**, **Patykiem po niebie**, oraz w czasopismach np. **Alma Mater Vilmensis**.

W 1934 r. odbył podróż kajakiem do Indii. Mieszkał w Londynie, następnie w São Paulo i Rio de Janeiro. W 1942 r. był uczestnikiem wyprawy w głąb dżungli brazylijskiej. Od 1943 r. przebywał w Afryce, jako Delegat Rządu RP w Londynie,

do 1946 r. w Lusace, gdzie z ramienia Ministerstwa Opieki Społecznej sprawował opiekę nad polskimi jeńcami w obozach Rodezji Północnej.

W 1958 r. powrócił do Polski. W 1963 r. i 1976 r. przekazał liczne

eksponaty Państwowemu Muzeum Etnograficznemu oraz Muzeum Narodowemu w Warszawie. Organizował wystawy poświęcone zgromadzonym przez siebie zbiorom sztuki afrykańskiej.

Odbył wiele podróży badawczych do Afryki i krajów Bliskiego Wschodu.

115. ROCZNICA URODZIN

973 7 V – zmarł **Otton I Wielki** (ur. 912 r.) - książę z dynastii Ludolfingów, książę Saksonii w latach 936 – 961, król niemiecki od 936 r. i cesarz rzymsko - niemiecki od 962 r.

1045. ROCZNICA ŚMIERCI

1868 7 V – urodził się **Stanisław Przybyszewski** (zm. 1927 r.) - polski pisarz, poeta, dramaturg, nowelista okresu Młodej Polski, skandalista, przedstawiciel cyganerii krakowskiej i nurtu polskiego dekadentyzmu. W Berlinie był nazywany "genialnym Polakiem". Propagator haseł: "sztuka dla sztuki" i "naga dusza". Pisał w języku polskim oraz w niemieckim. Napisał m.in. manifest **Confiteor**, powieści: **Homo ludens** , **Dzieci Szatana**, **Krzyk**, dramaty : **Złote runo**, **Goście**, **Matka**, **Gody życia**.

150. ROCZNICA URODZIN

2008 12 V – zmarła **Irena Stanisława Sendler** z domu Krzyżanowska, pseud. **Jolanta** (ur. 1910 r.) – polska działaczka społeczna i charytatywna. Od 1942 roku członek Rady Pomocy Żydom, **Sprawiedliwa wśród Narodów Świata**. Dama Orderu Orła Białego.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1928 14 V – urodził się **Władysław Hasior** (zm. 1999 r.) – polski artysta rzeźbiarz, malarz i scenograf. Pośmiertnie otrzymał tytuł doctora honoris causa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku. Artysta związany z Podhalem. W swoich pracach Hasior wykorzystywał przedmioty gotowe nazywane "zużytymi rekwizytami codzienności", które kolekcjonował w swoim domu w Zakopanem.

Uważany też za pioniera asamblażu w Polsce.

90. ROCZNICA URODZIN

1938 14 V – urodziła się **Elżbieta Justyna Czyżewska** (zm. 2010 r.) – polska aktorka filmowa i teatralna, od końca lat 60 XX w. pracująca w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Na scenie aktorka debiutowała w 1958 roku. W 1968 roku aktorka opuściła Polskę i zamieszkała wraz z mężem w Nowym Jorku. W USA nie udało się jej kontynuować kariery aktorskiej na taką skalę jak w Polsce, chociaż od czasu do czasu pojawiała się na małym i dużym ekranie w charakterystycznych niewielkich rolach.

80. ROCZNICA URODZIN

1958 14 V – urodził się **Andrzej Grubba** (zm. 2005 r.) – polski tenisista stołowy. Jest uważany za najlepszego zawodnika w historii polskiego tenisa stołowego.

60.ROCZNICA URODZIN

1998 14 V – zmarł **Francis Albert Sinatra** (ur. 1915 r.) - amerykański piosenkarz i aktor filmowy włoskiego pochodzenia. Uważany jest za jednego z najlepszych wokalistów wszech czasów. W 1953 roku Sinatra wystąpił, tym razem, jako aktor w filmie **Stąd do wieczności** i otrzymał za tę rolę Oscara dla najlepszego aktora drugoplanowego . W późniejszych latach zagrał jeszcze w kilkunastu filmach.

Sinatra kontynuował swoją karierę muzyczną aż do lat 90.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1873 17 V – urodził się **Henri Barbusse** (zm. 1935 r.) - francuski pisarz, dziennikarz i komunista. Najślynniejsze powieści to **Piekło** (1908) i **Ogień** (1916) Powieść Ogień, oparta na jego doświadczeniach z okresu I wojny światowej. Książka ta zdobyła Nagrodę Goncourtów.

145. ROCZNICA URODZIN

1868 18 V - urodził się **Mikołaj II Aleksandrowicz Romanow** (zm. w nocy z 16 na 17 VII 1918 r.) - ostatni car Rosji, panujący w latach 1894 - 1917.

Koronowany w Moskwie 26 maja 1896 r. Syn Aleksandra III, z dynastii Romanowów i jego żony carycy Marii Fiodorowny. Święty prawosławny. Przeciwnik wszelkich reform, kontynuował linię polityczną ojca. Jego panowanie określane było mianem autokracji bez autokraty.

W 1917 r., po zwycięstwie rewolucji lutowej, internowany, abdykował. Po przewrocie październikowym z rozkazu W.I. Lenina, zamordowany wraz z żoną i pięciorgiem dzieci w Jekaterynburgu, w nocy z 16 na 17 lipca 1918 r.

16 VII 1998 r. w Petersburgu odbyła się oficjalna ceremonia pogrzebowa, podczas której pochowano szczątki rozstrzelanych. W uroczystości wziął udział prezydent Rosji Borys Jelcyn wraz z małżonką. Pogrzeb określono jako akt sprawiedliwości i symbol jednoczenia się narodu rosyjskiego.

150. ROCZNICA URODZIN, 100. ROCZNICA ŚMIERCI

1933 18 V – urodził się **Władysław Lech Terlecki** (zm. 1999 r.) - pisarz i scenarzysta. Autor powieści i opowiadań, w tym historycznych, związanych tematycznie z powstaniem styczniowym m.in.: **Spisek, Dwie głowy ptaka, Powrót z carskiego siola, Rośnie las, Lament**, słuchowisk – np: **Myśliwi, Późna rozmowa, Wieczór imieninowy, Herbatka z nieobecny, Trójkąt z pieskiem, Cyklop, Krótka noc** , utworów dramatycznych i filmowych oraz scenariuszy.

85. ROCZNICA URODZIN

1618 23 V – **wybuch wojny trzydziestoletniej.**

Wojna toczyła się w latach 1618 – 1648, pomiędzy habsburskimi cesarzami i katolickimi książętami Rzeszy, skupionymi w tzw. Lidze Katolickiej, których popierały Hiszpania, Niderlandy i okresowo Dania, a obozem protestanckim, tzw. Unią Protestancką, oraz jego sprzymierzeńcami: Francją, Szwecją, Holandią, Sabaudią i Danią.

Wojna zakończyła się podpisaniem pokoju westfalskiego 24 X 1648r.

400. ROCZNICA ROZPOCZĘCIA, 370. ROCZNICA ZAKOŃCZENIA

1883 23 V – urodził się **Douglas Fairbanks**, właśc. **Douglas Elton Thomas Ullman** (zm. 1939 r.) - amerykański aktor filmowy.

Zasłynął głównie jako odtwórca ról nieustraszonych bohaterów w filmach przygodowych. Wcielał się w takie postacie jak: **Zorro, D'Artagnan, Robin Hood czy Don Juan**.

Był również producentem, scenarzystą i reżyserem. Do historii kinematografii przeszedł również dzięki założeniu w roku 1919 pierwszej niezależnej wytwórni filmowej United Artists wraz z Charlesem Chaplinem, Mary Pickford i D.W. Griffithem. Był również jedną z 36 osób, które 11 maja 1927 roku założyły Amerykańską Akademię Filmową.

135. ROCZNICA URODZIN

1923 23 V – urodził się **Rainier III Grimaldi**, książę Monako, hrabia Polignac, książę Valentinois (**Rainier Louis Henri Maxence Bertrand Grimaldi**, zm. 2005 r.) – 13. książę Monako - od 9 maja 1949 do 6 kwietnia 2005, syn księcia Pierre'a de Polignac i księżnej Charlotte Grimaldi.

95. ROCZNICA URODZIN

1998 23 V – zmarł **Tony Halik**, właśc. **Mieczysław Sędzimir Antoni Halik** (ur. 1921 r.) - polski podróżnik, dziennikarz, pisarz, operator filmowy, fotograf, autor programów telewizyjnych o tematyce podróżniczej.

W 1976 roku z Elżbietą Dzikowską i Edmundo Guillenem dotarli do legendarnej stolicy Inków – Vilcabamby.

Przez ponad dwadzieścia lat prowadził z żoną – Elżbietą Dzikowską programy (ponad trzysta) dla TVP: **Tam gdzie pieprz rośnie, Tam gdzie rośnie wanilia, Tam, gdzie kwitną migdały, Tam, gdzie pachnie eukaliptus** oraz **Pieprz i wanilia**. Zrealizował około czterystu filmów dokumentalnych.

Napisał trzynaście książek, wiele artykułów do gazet oraz współtworzył komputerową Encyklopedię Świata.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1883 24 V – ukończono jeden z największych stalowych, wiszących mostów na świecie zwany **Brooklyn Bridge** (ang. New York and Brooklyn Bridge) o długości - 1834 m (przęsło główne znajdujące się nad wodą ma długość 486 m), szerokości - 26 m i wysokości: 84 m. Most łączy nowojorskie dzielnice Brooklyn i Manhattan, które oddziela od siebie East River.

135. ROCZNICA

2008 26 V – zmarł **Sydney Pollack** (ur. 1934 r.) – amerykański reżyser, aktor i producent filmowy. Pollack wyreżyserował ponad 21 filmów i 10 programów telewizyjnych, zagrał w ponad 30 filmach i programach oraz był producentem ponad 44 filmów. Filmy Pollacka uzyskały w sumie 48 nominacji do Oscara i zdobyły 11 statuetek. Pierwszą nagrodę Akademii Filmowej Pollack dostał za **Czyż nie dobija się koni?** z 1969 roku. Później był również nominowany za reżyserię **Tootsie** (1982). Jego film z 1985 roku, **Pożegnanie z Afryką** otrzymał 7 Oscarów, w tym za reżyserię i dla najlepszego filmu. W 2001 roku Australijskie Stowarzyszenie Reżyserów przyznało S. Pollackowi honorową nagrodę za całokształt twórczości.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1878 27 V – urodziła się **Isadora Duncan**, właśc. **Angela Isadora Duncan** (zm. 1927 r.) - tancerka amerykańska. Inna podawana data jej urodzin to 26 V 1877 rok. Stworzyła oryginalny, niepowtarzalny styl tańca oparty na własnej filozofii. Odrzuciła klasyczną białą paczkę (tutu), zrzuciła baletki, tańczyła przyodziana w grecką tunikę, boso i z rozpuszczonymi włosami, co było szokującą innowacją dla ówczesnej publiczności. Jako pierwsza pokazała się na scenie ubrana tylko w obcisły trykot. Zginęła w czasie jazdy w wyścigowym kabrioletcie Amilcar, gdy jej szal wkręcił się w nieosłonięte koła.

140. ROCZNICA URODZIN

1908 28 V – urodził się **Ian Lancaster Fleming** (zm. 1964r.) – pisarz angielski, najbardziej znany z serii powieści szpiegowskich o Jamesie Bondzie, a także, w mniejszym stopniu, z serii opowieści dla dzieci **Chitty Chitty Bang Bang**. Ian Fleming był także cenionym bibliofilem. Gromadził rękopisy i pierwsze wydania książek, które "w jakiś sposób zmieniły losy zachodniej cywilizacji". Posiadał w swoich zbiorach m.in.: pierwsze wydanie Mein Kampf Hitlera i rękopis Karola Darwina O pochodzeniu gatunków.

110. ROCZNICA URODZIN

1908 30 V – urodził się **Mel Blanc**, właśc. **Melvin Jerome Blanc** (zm. 1989 r.), aktor amerykański, znany jako głos bohaterów filmów animowanych wytwórni Warner Bros. Udzielał głosu popularnym bohaterom kreskówek, m.in. Królikowi Bugsowi, Kaczorowi Daffy'emu, Świnie Porky, ptaszekowi Tweety, kotu Sylwestrowi, Strusiowi Pędziwiatrowi i wielu innym. Nazwany "**Człowiekiem o 1000 głosach**".

110. ROCZNICA URODZIN

1913 31 V – urodził się **Jerzy Ryszard Wasowski** (zm. 1984 r.) – polski dziennikarz radiowy, kompozytor i reżyser. W 1949 roku wraz z Jeremim Przyborą stworzył radiowy teatrzyk *Eterek*. W roku 1958, ci sami dwaj twórcy stworzyli telewizyjny **Kabaret Starszych Panów** - dla którego Wasowski skomponował dziesiątki popularnych piosenek np.: ***Nie odchodź, Wesole jest życie staruszka, Addio pomidory, Bo we mnie jest seks, Kaziu, zakochaj się, Przeklnę cię.*** Komponował również piosenki estradowe, komedie muzyczne: ***Stokrotki ogrodnika Barnaby, Gotoledź***, musical ***Machiavelli***.

W sumie stworzył ok. 700 piosenek, w tym ok. 100 dla dzieci, ok. 150 ilustracji muzycznych do słuchowisk radiowych, widowisk telewizyjnych, filmów animowanych i fabularnych, sztuk teatralnych.

105. ROCZNICA URODZIN

CZERWIEC

2008 1 VI – zmarł **Yves Henri Donat Mathieu Saint Laurent** (ur. 1936 r.) – francuski projektant mody, współtwórca domu mody Yves Saint Laurent. Pierwszym jego sukcesem w świecie mody było zwycięstwo w konkursie, na projekt sukienki koktajlowej, organizowany przez firmę Woolmark. Ówczesna redaktor naczelna miesięcznika Vogue zaaranżowała jego spotkanie z Christianem Diorem, po której to Dior zatrudnił młodego Saint Laurenta na stanowisku głównego projektanta. Po śmierci Diora w 1957 roku YSL stanął na czele domu mody Dior i uratował go od bankructwa. Po kilku latach oszedł i założył własny dom mody.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 5 VI – urodził się **Federico García Lorca** (zm. 1936 r.) - hiszpański poeta i dramaturg, także malarz, pianista i kompozytor. Uważany za największego pisarza hiszpańskiego 1. połowy XX wieku. Zwolennik republiki i rewolucjonista. Przyjaciel Salvadora Dali. Został zamordowany przez chadecką bojówkę na początku hiszpańskiej wojny domowej.

120. ROCZNICA URODZIN

1953 5 VI – zmarł **William Tatem Tilden II (ur. 10 II 1893r.)** - tenisista amerykański, zwycięzca 10 turniejów wielkoszlemowych, 7 razy zdobywał Puchar Davisa, uważany za jednego z najwybitniejszych zawodników w historii tenisa.

65. ROCZNICA ŚMIERCI, 125. ROCZNICA URODZIN

1928 6 VI – urodził się **Janusz Gniatkowski** (zm. 2011 r.) – polski piosenkarz. Szczyt popularności osiągnął w latach 50. XX w. Popularne piosenki: *Appassionata*, *Arrivederci Roma*, *Indonezja*.

90. ROCZNICA URODZIN

1958 7 VI – urodził się **Prince**, właśc. **Prince Rogers Nelson** (zm. 2016 r.) – amerykański muzyk, przedstawiciel wielu stylów, m.in.: R&B, funk, soul, dance rock i pop, nazywany „Księżciem”. Autor takich przebojów jak *Purple Rain*, *Kiss*, *The Most Beautiful Girl in the World*, *Raspberry Beret*. Zdobywca siedmiu nagród Grammy; włączony w 2004 do Rock and Roll Hall of Fame. Prince był uznawany za jednego z najbardziej innowacyjnych i nowatorskich artystów wszech czasów.

60. ROCZNICA URODZIN

1908 9 VI – urodził się **Felicjan Zygmunt Piątkowski** (zm. 2004 r.) - polski kartograf i poligraf. Sławę zyskał jako współautor kilkunastu map topograficznych i gospodarczych Polski powojennej. Był autorem publikacji dotyczących redakcji i technologii reprodukcji map.

110. ROCZNICA URODZIN

1938 10 VI – urodziła się **Violetta Villas**, właściwie **Czesława Maria Gospodarek** z domu **Cieślak** (zm. 2011 r.) – polska artystka estradowa, osobowość sceniczna, śpiewaczka, piosenkarka pieśni estradowych, operowych i operetkowych, aktorka filmowa, teatralna i rewiowa, kompozytorka, autorka tekstów.

80. ROCZNICA URODZIN

1878 12 VI – urodził się **James Oliver Curwood** (zm. 1927 r.) – amerykański pisarz. Najbardziej znane jego powieści to: **Włóczęgi Północy** i **Szara wilczyca** - ze zwierzętami w roli głównych bohaterów, oraz **Łowcy wilków**, **Łowcy złota**, **Dolina Ludzi Milczących** i **Najdziksze serca** - książka o przygodach mieszkańców północnych rejonów Kanady.

140. ROCZNICA URODZIN

2003 12 VI – zmarł **Eldred Gregory Peck** (ur. 1916 r.) - amerykański aktor filmowy, odznaczony Narodowym Medalem Sztuki. W 1967 roku został współzałożycielem Amerykańskiego Instytutu Filmowego. Odznaczony licznymi nagrodami, w tym Złotym Niedźwiedziem na MFF w Berlinie w 1993 roku za całokształt twórczości. Napisał książkę *An Actor's Life* (1978). Najsłynniejsze filmy z jego udziałem to m.in. **Rzymskie wakacje**, **Działa Navarony**, **Przylądek strachu** i **Zabić drozda**.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

1868 14 VI – urodził się **Karl Landsteiner** (zm. 26 VI 1943 r.)

150. ROCZNICA URODZIN, 75. ROCZNICA ŚMIERCI

1928 14 VI – urodził się **Ernesto Che Guevara** (zm. 1967 r.) - rewolucjonista i pisarz argentyński, jedna z głównych postaci rewolucji kubańskiej. Jego poglądy określa się mianem guewaryzmu. Przeszedł do historii jako idol zrewoltowanej młodzieży. Odpowiedzialny za liczne egzekucje, tortury i uwięzienia. Został zastrzelony przez boliwijskich żołnierzy.

90. ROCZNICA URODZIN

1933 14 VI – urodził się **Jerzy Nikodem Kosiński**, urodzony jako **Józef Lewinkopf** (zm. 1991 r.) – polsko-amerykański pisarz pochodzenia żydowskiego, piszący w języku angielskim. Studiował historię i nauki polityczne na Uniwersytecie Łódzkim, potem pracował w Instytucie Historii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk. W 1957 r. wyjechał na stypendium do Stanów Zjednoczonych, gdzie pozostał na stałe. Książką, która przyniosła mu światowy rozgłos, był **Malowany ptak**. Inne jego książki to m.in.: **Kroki, Wystarczy być**. Kosiński popełnił samobójstwo.

85. ROCZNICA URODZIN

1843 15 VI – urodził się **Edvard Grieg** (zm. 1907 r.) - kompozytor norweski; przedstawiciel stylu narodowego w muzyce norweskiej; autor utworów orkiestrowych (muzyka do dramatu H. Ibsena Peer Gynt, Suita z czasów Holberga), kameralnych, fortepianowych (Koncert a-moll), pieśni. Określany mianem **Chopina Północy**.

175. ROCZNICA URODZIN

1983 17 VI – zmarł **Miron Białoszewski** (ur. 1922 r.) - polski poeta, prozaik, dramaturg i aktor teatralny. Autor m.in. **Pamiętnika z Powstania Warszawskiego**.

35. ROCZNICA ŚMIERCI

1913 18 VI – urodził się **Stanisław Maruszak** (zm. 29 X 1993 r.) – polski skoczek narciarski, dwuboista i alpejczyk (w biegu zjazdowym i kombinacji alpejskiej), czterokrotny olimpijczyk, podporucznik AK i trener. Wicemistrz świata w skokach narciarskich z roku 1938. Kawaler Krzyża Wielkiego, Krzyża Komandorskiego i Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski, oraz Krzyża Srebrnego Orderu Wojennego Virtuti Militari. Najlepszy Sportowiec Polski w roku 1938 w plebiscycie Przeglądu Sportowego.

Zasłużony Mistrz Sportu z 1951 r.

105. ROCZNICA URODZIN, 25. ROCZNICA ŚMIERCI

1928 18 VI – zginął **Roald Engelbregt Gravning Amundsen** (ur. 1872 r.) - norweski badacz polarny, **pierwszy zdobywca bieguna południowego**. Jako pierwszy w latach 1903 -1906 przebył drogę dzielącą Ocean Atlantycki i Spokojny, tzw. Przejściem Północnozachodnim. Ciała Amundsena nie odnaleziono do dzisiaj.

90. ROCZNICA

1993 19 VI – zmarł **Sir William Golding** (ur. 1911r.) - brytyjski pisarz, poeta, **laureat Nagrody Nobla** w 1983 roku i Nagrody Bookera w 1980 roku. Najbardziej znaną jego powieścią jest **Władca much**, a także **Spadkobiercy** i **Wieża**.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1913 20 VI – urodziła się **Lilian Jackson Braun** (zm. 2011 r.) – amerykańska pisarka. Autorka serii 29 kryminałów **Kot, który...** (w oryginale The Cat Who...).

105. ROCZNICA URODZIN

2008 20 VI – zmarł **Piotr Antoni Łazarkiewicz** (ur. 1954 r.) – polski reżyser, scenarzysta, aktor oraz producent filmowy. Był asystentem reżyserów, m.in. A. Holland i A. Krauzego. Zrealizował filmy: **Mantra** (1983, dokument), **Improwizacja** (1985, dokument), **Wielka woda** (1996, dokument) oraz filmy fabularne: **Kocham kino** (1988), **W środku Europy** (1990), **Odjazd** (1991, współreżyseria z żoną M. Łazarkiewicz, Nagroda specjalna jury FFFF w Gdyni), **Pora na czarownice** (1993), **Zaklęta** (1997, TV) i in.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 22 VI – urodził się **Erich Maria Remarque** (zm. 1970 r.) - niemiecki pisarz, ochotnik i weteran I wojny światowej. W 1931 roku przeniósł się do Szwajcarii, a następnie w 1939 roku do USA.

Najsłynniejsze jego powieści to: **Dom marzeń, Na Zachodzie bez zmian, Łuk triumfalny, Noc w Lizbonie, Czas życia i czas śmierci.**

120. ROCZNICA URODZIN

2008 23 VI – zmarł **Marian Witold Glinka** (ur. 1 VII 1943 r.)

10. ROCZNICA ŚMIERCI, 75. ROCZNICA URODZIN

2008 24 VI – zmarł **Józef Szajna** (ur. 1922 r.) – malarz, scenograf, reżyser, profesor Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W latach 1955 - 1966 był współzałożycielem, dyrektorem, dyrektorem artystycznym Teatru Ludowego w Krakowie. W roku 1972 roku założył Warszawskie Centrum Sztuki „Studio”. Opracował scenografię i reżyserował wiele przedstawień teatralnych w kraju i zagranicą.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1903 25 VI – urodził się **George Orwell**, właśc. **Eric Arthur Blair** (zm. 1950 r.) – pisarz i publicysta angielski, zagorzały krytyk systemów totalitarnych, zwolennik socjalizmu demokratycznego. Często uznawany za najlepszego kronikarza angielskiej kultury XX wieku. Pisał powieści i felietony; zajmował się także krytyką literacką. Najbardziej znane jego dzieła to: **Rok 1984** i **Folwark zwierzęcy.**

115. ROCZNICA URODZIN

1963 25 VI – urodził się **George Michael**, właściwie **Georgios Kyriacos Panayiotou** (zm. 2016 r.) – brytyjski piosenkarz, producent muzyczny i kompozytor muzyki pop i soul. W 1981 roku George Michael wraz z Andrew Ridgeleyem założył zespół Wham! Zespół podczas pięciu lat swojego istnienia sprzedał w sumie 20 milionów albumów oraz blisko 15 milionów singli. W 1987 roku George Michael rozpoczął swoją karierę solową.

55. ROCZNICA URODZIN

1943 26 VI – zmarł **Karl Landsteiner** (ur. 16 VI 1868 r.) - austriacki lekarz hematolog i immunolog. Wyróżnił trzy grupy krwi, za co otrzymał w 1930 roku **Nagrodę Nobla**. W 1940 roku z Alexandrem Wienerem **odkrył czynnik Rh**.

75. ROCZNICA ŚMIERCI, 150. ROCZNICA URODZIN

2008 29 VI – zmarła **Anka Kowalska** właśc. **Anna Kowalska** (ur. 1932 r.) – polska poetka, prozaiczka i dziennikarka, działaczka opozycji demokratycznej w PRL. Pracowała początkowo jako korektorka, później redaktorka w piśmie Kierunki, następnie w wydawnictwie PAX (od 1962 r.).

W latach 1960 - 1968 należała do Stowarzyszenia Pax.

W latach 60. publikowała swoje utwory i recenzje we Współczesności (1960 - 1961) i miesięczniku Życie i Myśl (1968 - 1969).

Od 1968 do 1983 roku była członkiem Związku Literatów Polskich.

W latach 70. i 80. XX w. współpracowała z pismami drugiego obiegu wydawniczego: Puls, Zapis, Biuletyn Informacyjny KOR, Kultura Niezależna, Krytyka oraz z paryską Kulturą i Zeszytami Historycznymi.

Powieść **Pestka** została przetłumaczona na pięć języków, a w 1995 roku na jej podstawie nakręcono film.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

2003 29 VI – zmarła **Katharine Houghton Hepburn** (ur. 1907 r.) - aktorka amerykańska, **laureatka 4 Oscarów** i dwunastu nominacji w kategorii najlepszej aktorki pierwszoplanowej. Amerykański Instytut Filmowy nazwał ją w 1999 r. najlepszą aktorką spośród 50 największych legend kina, których debiut miał miejsce przed rokiem 1950.

W 2006 r. znalazła się na 13. miejscu w plebiscycie magazynu Premiere na najlepszą kreację aktorską wszech czasów za rolę w filmie **Lew w zimie**. Inne jej filmy to : **Filadelfijska opowieść, Kobieta roku, Afrykańska królowa, Nagle, zeszłego lata**.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

LIPIEC

1943 1 VII – urodził się **Marian Witold Glinka (zm. 23 VI 2008 r.)** - polski aktor i kulturysta. Trzykrotny Mistrz Polski w kulturystyce, pięciokrotny mistrz świata weteranów w sportach siłowych. W 1963 roku Glinka porzucił karierę zawodniczą i rozpoczął studia aktorskie. Najlepiej odnajdywał się w repertuarze komediowym.

75. ROCZNICA URODZIN, 10. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 1 VII – zmarł **Szczepan Aleksander Pieniążek (ur. 27 XII 1913 r.)**

10. ROCZNICA ŚMIERCI, 105. ROCZNICA URODZIN

1778 2 VII – zmarł **Jean-Jacques Rousseau (ur. 1712 r.)** - genewski pisarz tworzący w języku francuskim, filozof i pedagog, autor koncepcji swobodnego wychowania. Jego dzieła to m.in. ***Umowa społeczna, Emil, czyli o wychowaniu.***

240. ROCZNICA ŚMIERCI

1908 2 VII – urodził się **Włodzimierz Sokorski, pseud. Andrzej Sokora (zm. 1999 r.)** – żołnierz, generał brygady Wojska Polskiego, pisarz, dziennikarz i publicysta, działacz partyjny i państwowy, Minister Kultury i Sztuki.

Był autorem publikacji: ***Kultura i polityka - szkice*** oraz artykułów:

Polacy spod Lenino, Leon Schiller, Xawery Dunikowski, Wspomnienia, Romans z komuną.

110. ROCZNICA URODZIN

1953 2 VII – urodziła się **Halina Skoczyńska-Rakowska (zm. 2016 r.)** – polska aktorka teatralna i filmowa. W swoim dorobku miała około 80 ról, w tym kilkanaście nagrodzonych. Była przede wszystkim aktorką teatralną, będąc m.in. interpretatorką ról kobiet w dramatach Antona Czechowa. Występowała również w słuchowiskach Teatru Polskiego Radia.

65. ROCZNICA URODZIN

1883 3 VII – urodził się **Franz Kafka** (zm. 1924 r.) - pisarz niemieckojęzyczny, pochodzenia żydowskiego, urodzony w Pradze. Po studiach prawniczych był urzędnikiem ubezpieczeniowym. Za życia mało znany, z czasem obwołany został jednym z najwybitniejszych prozaików europejskich XX w.

Nowator w dziedzinie formy, uczynił swoim bohaterem anonimowego, samotnego człowieka, udręczonego przez hierarchicznie zbiurokratyzowany świat, odbierający mu wolność i godność.

Przed śmiercią wydał jedynie opowiadania : **Wyrok** (1916), **Przemiana** (1916), cykl **Lekarz wiejski** (1919) oraz **Głodomór** (1924).

Resztę, po śmierci Kafki, opublikował jego przyjaciel pisarz M. Brod. Był to: **Proces** (1925), **Zamek** (1926), **Ameryka** (1927), a także aforyzmy i przypowieści (w polskim wyborze Nowele i miniatury, 1961), **Dzienniki 1910 - 1923** (1954) oraz **Listy do Mileny** (1952) i **Listy do Felicji** (1967).

135. ROCZNICA URODZIN

1928 3 VII – urodził się **Jan Henryk Machulski** (zm. 20 XI 2008 r.)

90. ROCZNICA URODZIN, 10. ROCZNICA ŚMIERCI

1943 4 VII – zmarł **Władysław Eugeniusz Sikorski** (ur. 1881r.) - polski wojskowy i polityk, generał broni Wojska Polskiego, **Naczelnny Wódz Polskich Sił Zbrojnych** i premier Rządu na Uchodźstwie podczas II wojny światowej. W trakcie I wojny światowej walczył w Legionach Polskich. Odegrał znaczącą rolę podczas bitwy warszawskiej w 1920 r. Był premierem w latach 1922 – 1923 i ministrem spraw wojskowych od 1923 do 1924.

Władysław Sikorski zginął 4 VII 1943 roku w katastrofie samolotu, który rozbił się zaraz po starcie z lotniska na Gibraltarze. Według oficjalnych ustaleń, katastrofa nastąpiła z przyczyn technicznych, lecz część okoliczności zdarzenia pozostaje niewyjaśniona, co sprawia, że pojawiło się kilka, niepotwierdzonych, teorii dotyczących rzekomego, celowego spowodowania śmierci Władysława Sikorskiego.

75. ROCZNICA ŚMIERCI

1998 4 VII – zmarł **Janusz Przymanowski** (ur. 1922 r.) - polski pisarz, poeta, dziennikarz, scenarzysta, tłumacz literatury rosyjskiej, płk wojska polskiego, poseł na Sejm VIII kadencji. Pracował w redakcjach kilku czasopism o tematyce wojskowej: jako redaktor naczelny **Skrzydlatej Polski**, zastępca redaktora naczelnego **Żołnierza Polskiego**, publicysta miesięcznika **Wojsko Ludowe**. Największą sławę przyniosła mu powieść **Czterej pancerni i pies**.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1918 6 /17 lipca - zmarł **Mikołaj II Aleksandrowicz Romanow** (ur. 18 V 1868 r.)

100. ROCZNICA ŚMIERCI, 150. ROCZNICA URODZIN

1923 6 VII – urodził się **Wojciech Witold Jaruzelski** (zm. 2014 r.) – polski polityk i dowódca wojskowy, działacz komunistyczny, **przewodniczący Rady Państwa PRL** (1985–1989), a następnie **prezydent PRL** (1989) i **prezydent RP** (1989–1990), generał armii Wojska Polskiego, szef Głównego Zarządu Politycznego WP (1960–1965), szef Sztabu Generalnego WP (1965–1968), minister obrony narodowej (1968–1983)[1], przewodniczący Komitetu Obrony Kraju – Zwierzchnik Sił Zbrojnych, Naczelny Dowódca Sił Zbrojnych na wypadek wojny, współtwórca Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego.

95. ROCZNICA URODZIN

1913 7 VII – urodził się **Włodzimierz Pietrzak**, pseud. "Balk", "Andrzej Ados", "Juliusz Wolden" (zm. 1944 r.) – polski poeta, prozaik i krytyk literacki. Publikował w kilku pismach literackich. Był zastępcą redaktora naczelnego miesięcznika **"Młoda Polska"**. Podczas okupacji hitlerowskiej był współredaktorem pisma **"Pobudka"**. Był także redaktorem pisma **"Nowa Polska"**. Uczestniczył w tworzeniu miesięcznika **"Sztuka i Naród"**.

105. ROCZNICA URODZIN

1838 8 VII – urodził się **Ferdinand von Zeppelin** (zm. 1917 r.) – niemiecki konstruktor sterowców zwanych od jego nazwiska zeppelinami . W 1900 r. **zbudował pierwszy sterowiec o sztywnej konstrukcji**, którego seryjną produkcję rozpoczęto 1906 r. W czasie I wojny światowej sterowce użyto do bombardowania Paryża.

180. ROCZNICA URODZIN

1938 8 VIII – urodził się **Jerzy Kamas** (zm. 2015 r.) – polski aktor teatralny i filmowy, w latach 1968–1971 aktor Teatru Narodowego w Warszawie, w latach 1971–2015 aktor Teatru Ateneum w Warszawie. Jerzy Kamas wpisał się do historii polskiej kinematografii rolą **Stanisława Wokulskiego w serialu "Lalka"** z 1977 roku. Popularność przyniosły mu także role Daniela Ostrzeńskiego, brata Barbary z "Nocy i dni" czy wuja Stefana w telenoweli "Klan".

80. ROCZNICA URODZIN

2008 10 VII – zmarła **Krystyna Kersten** z domu Goławska, pseud. **Jan Bujnowski** (ur. 1931 r.) - historyk, profesor Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk, autorka prac dotyczących najnowszej historii Polski, publicystka. Napisała m.in.: ***Narodziny systemu władzy. Polska 1943 - 1948, Polska - probierz porozumień jałtańskich, Jalta w polskiej perspektywie, Między wyzwoleniem a zniewoleniem. Polska 1944-1956.***

10. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 13 VII – zmarł **Bronisław Geremek** (ur. 1932 r.) – polski historyk - mediewista i polityk, minister spraw zagranicznych w latach 1997 – 2000, przewodniczący Unii Wolności w latach 2000 – 2001, poseł na Sejm X, I, II i III kadencji, od 2004 do śmierci poseł do Parlamentu Europejskiego. Kawaler Orderu Orła Białego.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1903 14 VII – urodził się **Irving Stone** (zm. 1989 r.) - pisarz amerykański, autor zbeletryzowanych biografii artystów, pisarzy i uczonych.

Napisał m.in.: *Pasję życia* - biografię Vincenta van Gogha, *Żeglarz na koniu* - biografię Jacka Londona, *Miłość jest wieczna* - historia małżeństwa Abrahama Lincolna i Mary Todd, *Udręka i ekstaza* - biografia Michała Anioła oraz *Pasje utajone czyli życie Zygmunta Freuda*.

115. ROCZNICA URODZIN

1928 16 VII – urodził się **Maria Andrzej Zawada** (zm. 2000 r.) – polski himalaista, z wykształcenia inżynier sejsmolog, jeden z pionierów polskiego himalaizmu i wspinaczki zimowej, autor filmów i fotografii z wypraw wysokogórskich, współautor książek alpinistycznych. Honorowy członek brytyjskiego Alpine Club, francuskiego Groupe de Haute Montagne oraz The Explorers Club.

90. ROCZNICA URODZIN

1893 19 VII – urodził się **Władimir Władimirowicz Majakowski** (zm. 1930 r.) - rosyjski poeta i dramaturg, przedstawiciel futuryzmu.

Znakomity rysownik, scenarzysta oraz aktor filmowy.

Wybrana twórczość to m.in. *Flet kręgosłupa* (1915), *Wojna i świat* (1916), *W okowach filmu* (1918), *Włodzimierz Iljicz Lenin* (1924).

125. ROCZNICA URODZIN

1938 20 VII – urodziła się **Natalie Wood**, właśc. Natalia **Nikołajewna Zacharienko** (zm. 1981 r.) – amerykańska aktorka. Zagrała w ponad 50 filmach, m.in.: *Buntownik bez powodu*, *Płonące wzgórza*, *West Side Story*, *Wiosenna bujność traw*.

Zdobyła 3 nominacje do Oscara. Zginęła tragicznie.

80. ROCZNICA URODZIN

1888 20 VII – urodził się **Emil Erwin Zegadłowicz** (zm. 1941 r.) – polski poeta, prozaik, znawca sztuki i tłumacz. Napisał m.in.: *Zmory*, *Motory*, *Siedem pieśni zgrzebnych o Janie Kasprowiczu*, *Powsinogi beskidzkie*, *Żywot Mikołaja Srebrempisanego*.

130. ROCZNICA URODZIN

1928 21 VII – urodziła się **Anna Kajtochowa** ps. Stanisława Kasprzyk i Anna Nogajówna (zm. 2011 r.) – poetka, powieściopisarka, dziennikarka. Opublikowała 21 książek (w tym 2 powieści). Ponadto opracowała, opatrzyła przedmową lub postłowie kilkadziesiąt książek, głównie poetyckich. Swoją poezję publikowała m.in. "Dzienniku Polskim", "Gazecie Krakowskiej", "Głosie Młodzieży", "Kulturze", "Okolicach", "Poezji", "Profilach", "Tak i Nie", "Tu i teraz", "Życiu Literackim".

90. ROCZNICA URODZIN

1878 22 VII – urodził się Janusz Korczak (zm. 1942 r.) - polski pedagog, publicysta, pisarz, lekarz, działacz społeczny żydowskiego pochodzenia. Prekursor działań na rzecz praw dziecka i całkowitego równouprawnienia dziecka. Autor m.in. takich książek dla dzieci jak: *Król Maciuś I*, *Kajtuś czarodziej*.

140. ROCZNICA URODZIN

1888 23 VII - urodził się **Raymond Chandler** (zm. 1959 r.) - pisarz amerykański. Najwybitniejszy przedstawiciel tzw. czarnej powieści kryminalnej. Bohaterem większości jego utworów był prywatny detektyw Philip Marlowe. Najśłynniejsze powieści : *Głęboki sen* (1939), *Żegnaj laleczko* (1940), *Tajemnica jeziora* (1943) i *Długie pożegnanie* (1953).

130. ROCZNICA URODZIN

1948 23 VII – zmarł **David Wark Griffith**, właśc. **David Llewelyn Wark Griffith** (ur. 1875 r.) - amerykański reżyser i producent filmowy z okresu kina niemego. Do historii kinematografii przeszedł jako twórca pełnych rozmachu dzieł, często nawiązujących do historii Stanów Zjednoczonych. W 1935 r. **otrzymał Oscara za całokształt pracy reżyserskiej**. Zrealizował m.in. filmy: *Złamana lilia* (1919), *Ubóstwana tancerka* (1920), *Kwiat miłości* (1920), *Męczennica miłości* (1920), *Droga na wschód*, *Dwie sieroty* (1922), *Niesamowita noc* (1923), *Życie jest piękne* (1924 – 1925).

70. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 24 VII – urodziła się **Amelia Earhart** (zm. 1937 r.) - lotniczka amerykańska - pierwsza kobieta, która przeleciała samolotem Atlantyk (1928 r.) Zaginęła podczas próby przelotu przez Pacyfik. Uznana za zmarłą 5 stycznia 1939 r.

120. ROCZNICA URODZIN

1933 24 VII – urodził się **Jerzy Harasymowicz**, wł. **Jerzy Harasymowicz - Broniuszyc** (zm. 1999 r.) – polski poeta, założyciel grup poetyckich **Muszyna** i **Barbarus**. Należał do tzw. pokolenia "Współczesności". Zadebiutował w 1953 roku, publikując wiersze i prozę poetycką w "Życiu Literackim". Publikował również na łamach m.in. "Twórczości", "Tygodnika Powszechnego" i "Dziennika Polskiego". Z poezji Jerzego Harasymowicza wywodzi się termin kraina łagodności, do którego w swoich piosenkach nawiązywał Wojciech Belon, a który bywał później utożsamiany z poezją śpiewaną. Zostawił po sobie ponad **40 tomów wierszy**.

85. ROCZNICA URODZIN

1928 26 VII – urodził się **Stanley Kubrick** (zm. 1999 r.) – amerykański reżyser, scenarzysta, montażysta i producent filmowy. Był jednym z najwybitniejszych twórców światowego kina. Zrobił wiele obrazów, które na stałe weszły do klasyki kina, a w szkołach filmowych pokazywane są jako wzory do naśladowania. Kubrick nie cenił nigdy Hollywoodu, uważał, że tylko Europa zapewni mu swobodę twórczą, więc opuścił Stany Zjednoczone w 1961 roku i do końca życia mieszkał w Anglii. W 1968 roku powstaje najslynniejszy jego film **2001 Odyseja Kosmiczna**. Inne jego filmy to m. in. : **Mechaniczna Pomarańcza, Lolita, Oczy szeroko zamknięte, Lśnienie**.

90. ROCZNICA URODZIN

1998 28 VII - zmarł **Zbigniew Herbert** (ur. 1924 r.) - polski poeta i pisarz, dramaturg, autor słuchowisk; kawaler Orderu Orła Białego. Twórca słynnego cyklu poetyckiego **Pan Cogito**. Jego debiut książkowy to tom wierszy **Struna światła**.

Laureat ponad dwudziestu nagród literackich. Jego wiersze były tłumaczone na wiele języków obcych.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1998 28 VII – zmarł **Adam Hollanek** (ur. 1922 r.) - polski pisarz i publicysta, autor utworów sensacyjnych i fantastycznonaukowych. Założyciel i redaktor naczelny w 1956 roku tygodnika **"Zdarzenia"**, w 1982 roku miesięcznika **"Fantastyka"** i w 1990 roku miesięcznika **"Nie z tej ziemi"**. Autor ponad 30 powieści i książek popularnonaukowych: **Katastrofa na "Słońcu Antarktydy"** (1958), **Zbrodnia wielkiego człowieka** (1960), **Muzyka dla was, chłopcy** (1975), **Jeszcze trochę pożyć** (1980), **Olśnienie** (1982), **Kochać bez skóry** (1983), **Ja z Łyczakowa, Księżna z Florencji** (1988), **Pacalycha** (1996), **Mudrahela: Tragiczna opowieść lwowska** (1997)

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1883 29 VII – urodził się **Benito Mussolini** (zm. 1945 r.) - włoski polityk i dziennikarz początkowo socjalistyczny, główny założyciel i przywódca ruchu faszystowskiego; premier Włoch w latach 1922 – 1943, później do 1945 przywódca Włoskiej Republiki Socjalnej (inna nazwa: Włoska Republika Społeczna).

135. ROCZNICA URODZIN

1853 30 VII – urodził się **Julian Fałat** (zm. 1929 r.) – polski malarz, jeden z najwybitniejszych polskich akwarelistów, przedstawiciel realizmu i impresjonistycznego pejzażu.

Był jednym z założycieli Towarzystwa Artystów Polskich "Sztuka".

165. ROCZNICA URODZIN

1863 30 VII – urodził się **Henry Ford** (zm. 1947 r.) - amerykański przemysłowiec , który w 1892 r. skonstruował swój pierwszy samochód.

Założyciel koncernu samochodowego **Ford Motor Company** (1903 r.), twórca nowej metody organizacji pracy tzw. fordyzmu.

155. ROCZNICA URODZIN

1993 30 VII – zmarł **hrabia Edward Bernard Raczyński** (ur. 1891 r.) - polski dyplomata, polityk i pisarz, prezydent RP na uchodźstwie w latach 1979 – 1986. Był zarówno najstarszym (złożył urząd w wieku 95 lat), jak i najdłużej żyjącym prezydentem RP (niecałe 102 lata).

Był ostatnim męskim przedstawicielem polskiej linii Raczyńskich.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1918 30 VII – urodził się **Adam Czarnowski** (zm. 2010 r.) - krajoznawca, przewodnik turystyczny, dziennikarz, fotografik, kolekcjoner. Od 1958 do 1979 r. był redaktorem miesięcznika **Poznaj Swój Kraj**. Jest autorem około 700 artykułów w kilkudziesięciu czasopismach, przeszło 20 książek, broszur i folderów. Odbił szereg wypraw turystycznych do krajów Europy i Azji. Swoje zbiory przekazał w większości do różnych instytucji, w tym do Biblioteki Narodowej w Warszawie, gdzie kolekcja jego pocztówek stanowi zbiór jego imienia.

100. ROCZNICA URODZIN

1953 31 VII - zmarł **Kornel Makuszyński** (ur. 1884 r.) - polski prozaik, poeta, felietonista, krytyk teatralny i publicysta, członek Polskiej Akademii Literatury. Studia z zakresu filologii polskiej i romańskiej na Uniwersytecie Lwowskim. W latach 1908 -1910 przebywał w Paryżu. Od 1905 roku do 1914 recenzent teatralny Słowa Polskiego. Od 1915 roku w Kijowie. Od 1918 r. w Warszawie. W 1926 roku otrzymuje państwową nagrodę literacką za poemat *Pieśń o Ojczyźnie* (1924). Otrzymał także Złoty Wawrzyn Polskiej Akademii Literatury. Po powstaniu warszawskim w 1944 r. przenosi się na stałe do Zakopanego, którego jest honorowym obywatelem od 1929 roku.

Debiutował tomikiem wierszy *Pół gwiazd* (1908). Autor humoresek i felietonów, zebranych m.in. w książkach: *Rzeczy wesole* (1909), *Kartki z kalendarza* (1939, 1956). Recenzje teatralne zawarł w *Duszach z papieru* (1911).

Napisał niezwykle popularne utwory dla dzieci i młodzieży, np. *Bardzo dziwne bajki* (1916), powieści *O dwóch takich, co ukradli księżyc* (1928), *Przyjaciel wesołego diabła* (1930), *Panna z mokrą głową* (1933), *Wyprawa pod pseem* (1936), *Awantura o Basię* (1937), *Szatan z siódmej klasy* (1937), *Szaleństwa panny Ewy* (1957) oraz lustrowane *Przygody Koziołka Matołka* (część 1-4, 1933 - 1934) i *Awantury i wybryki małej małpki Fiki Miki* (część 1-2, 1935 -1936).

Powieści o życiu cyganerii artystycznej: *Perły i wieprze* (1915) oraz

Po mlecznej drodze (1917) a także wspomnienia *Bezgrzeszne lata* (1925)

i *Poezje wybrane* (1988), *Utwory wybrane* (1980 -1991).

65. ROCZNICA ŚMIERCI

SIERPIEŃ

1928 2 VIII – urodził się **Mieczysław Voit** (zm. 1991 r.) - polski aktor teatralny i filmowy. W karierze wystąpił w sumie w blisko 90 filmach i serialach. Charakterystyczny wygląd sprawił, że obsadzano go głównie w rolach władców, arystokratów, dyplomatów, duchownych i inteligentów. On jednak wolał grać postaci czarnych charakterów. Dzięki wyjątkowej barwie głosu chętnie angażowany był jako lektor zagranicznych filmów. Usłyszeć go też można było w licznych audycjach na antenie Polskiego Radia.

90. ROCZNICA URODZIN

2008 3 VIII – zmarł **Aleksander Isajewicz Sołżenicyn** (ur. 11 XII 1918 r.) - rosyjski pisarz, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1970. Najśłynniejsze jego dzieła to: **Archipelag GUŁag**, **Jeden dzień Iwana Denisowicza**, **Oddział chorych na raka**.

10. ROCZNICA ŚMIERCI, 100. ROCZNICA URODZIN

1793 10 VIII – otwarto dla publiczności **muzeum w Luwrze**.

Ekspozycja liczyła 537 obrazów. Zbiory oparto na kolekcjach królów francuskich, począwszy od Franciszka I, wzbogacone przez Ludwika XIV i Ludwika XVI, a także zdobyciami z wojen napoleońskich, z różnych krajów europejskich i Egiptu (częściowo zwróconymi po kongresie wiedeńskim).

225. ROCZNICA

1898 10 VI – urodził się **Tadeusz Dołęga - Mostowicz** (zm. 1939 r.) – polski pisarz, prozaik, scenarzysta.

Po wojnie wszystkie jego utwory, z wyjątkiem **Kariery Nikodema Dyzmy**, **Znachora i Profesora Wilczura**, objęte były cenzurą w Polsce i podlegały natychmiastowemu wycofaniu z bibliotek. Już przed wojną znaczna część jego powieści doczekała się adaptacji filmowych, m.in.: **Prokurator Alicja Horn** (1933), **Znachor** (1937), **Profesor Wilczur** (1938), **Ostatnia brygada** (1938), **Doktor Murek** (1939), **Trzy serca** (1939) oraz **Złota maska**.

120. ROCZNICA URODZIN

1933 11 VIII – urodził się **Jerzy Grotowski** (zm. 1999 r.) – polski reżyser, teoretyk teatru, pedagog oraz twórca metody aktorskiej. Jeden z największych reformatorów teatru XX wieku.

85. ROCZNICA URODZIN

1873 13 VIII – urodził się **Józef Haller** (zm. 1960 r.) - generał broni Wojska Polskiego, legionista, harcmistrz, Przewodniczący ZHP, działacz polityczny i społeczny, brat stryjeczny gen. Stanisława Hallera von Hallenburga. Odznaczony orderami: Orła Białego i Virtuti Militari.

145. ROCZNICA URODZIN

1988 14 VIII – zmarł **Enzo Anselmo Ferrari (ur. 18 II 1898 r.)** - włoski kierowca wyścigowy oraz założyciel wytwórni samochodów wyścigowych i sportowych Ferrari. Enzo Ferrari, znany ze swego władczyego stylu zarządzania, kierował firmą aż do śmierci. W 1994 r. został pośmiertnie wprowadzony do International Motorsports Hall of Fame.

30. ROCZNICA ŚMIERCI, 120. ROCZNICA URODZIN

1858 15 VIII – urodziła się **Edith Nesbit (zm. 1924 r.)** – angielska pisarka i poetka, znana głównie jako autorka powieści dla dzieci. Napisała m.in.: ***Poszukiwacze skarbu, Historia amuletu, Zaczarowany zamek, Czarodziejskie miasto.***

160. ROCZNICA URODZIN

1898 15 VIII – urodził się **Jan Brzechwa, wł. Jan Wiktor Lesman, ps. Szer-Szeń**, Inspicjent Brzeszczot (zm. 1966 r.) – polski poeta pochodzenia żydowskiego, autor wielu znanych bajek i wierszy dla dzieci, satyrycznych tekstów dla dorosłych, a także tłumacz literatury rosyjskiej. Autor tomików wierszy dla dzieci – ***Tańcowała igła z nitką, Kaczka Dziwaczka***, a także ***Akademii pana Kleksa, Przygody Pchły Szachrajki, Na wyspach Bergamutach, Szelmowstwa lisa Witalisa.***

120. ROCZNICA URODZIN

1938 15 VIII – urodził się **Janusz Andrzej Zajdel (zm. 1985 r.)** – polski pisarz, autor fantastyki naukowej, prekursor nurtu fantastyki socjologicznej w Polsce. Specjalista w zakresie fizyki jądrowej. Autor artykułów, broszur, skryptów i książek popularnonaukowych. Napisał m.in.: ***Limes inferior, Paradyzja, Wyjście z cienia, Cała prawda o planecie Ksi.***

80. ROCZNICA URODZIN

2008 16 VIII – zmarła **Anna Świderkówna (ur. 1925 r.)** - historyk literatury, Warszawskiego, popularyzatorka wiedzy o antyku i Biblii. W 2007 roku została uhonorowana nagrodą literacką polskiego PEN Clubu im. J. Parandowskiego. W 2008 roku pośmiertnie odznaczono ją Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Najbardziej znany jest jej kilkuczęściowy cykl ***Rozmowy o Biblii*** (1994 -2006). Publikowała artykuły m.in. w Znak, Tygodniku Powszechnym i Gazecie Wyborczej. Była redaktorką ***Słownika pisarzy antycznych***. W jej dorobku znajdują się liczne tłumaczenia z łaciny i greki.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1998 17 VIII – zmarł **Władysław Komar (ur. 1940 r.)** - polski sportowiec, jeden z najlepszych polskich miotaczy kulą w historii tej konkurencji, mistrz olimpijski z Monachium w 1972 roku. Był trzykrotnym olimpijczykiem. Po zakończeniu kariery sportowej występował w filmie, teatrze oraz jako licencjonowany aktor na estradzie kabaretowej. Zginął w wypadku samochodowym wraz z Tadeuszem Ślusarskim.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1998 17 VIII – zginął tragicznie **Tadeusz Ślusarski** ps. **Ślusarz** (ur. 1950 r.) - polski lekkoatleta, który specjalizował się w skoku o tyczce. Trzykrotny uczestnik igrzysk olimpijskich. W 1976 roku w Montrealu zdobył złoty medal, a w 1980 roku w Moskwie – srebrny. Dwukrotny halowy mistrz Europy oraz srebrny medalista uniwersjady. Zginął, wraz z Władysławem Komarem, w wypadku samochodowym. Zasłużony mistrz sportu, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz pośmiertnie Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1983 18 VIII – zmarł **Jan Zachwatowicz** (ur. 1900 r.) - polski architekt, znawca historii architektury polskiej. Był autorem, wybranego na konkursie w Hadze w 1954 roku, międzynarodowego znaku obiektu zabytkowego, wykorzystywanego od tamtej pory do oznaczania cennych miejsc i budynków.

35. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 18 VIII – zmarła **Anna Zofia Markowa** (ur. 1932 r.) - współczesna polska pisarka, poetka, autorka tekstów piosenek. Trzykrotna laureatka Nagrody Literackiej im. Wiesława Kazaneckiego w 1992, 1995 i 2001 roku.

Autorka wielu tekstów piosenek, m.in. dla Ireny Santor, Sławy Przybylskiej, Joanny Rawik, Marii Koterbskiej, zespołu Pro Contra.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1883 19 VIII – urodziła się **Coco Chanel**, właśc. **Gabrielle Bonheur Chanel** (zm. 1971 r.) – francuska projektantka mody, od 1915 roku rewolucjonizowała damską modę, lansując ubrania o prostych sportowych fasonach oraz pozbawione ozdób krótkie suknie. W 1921 roku stworzyła popularne perfumy – **Chanel No. 5**. Jej pomysły: sukienki i kostiumy z dzianiny, fryzury "na pazia", golfy, biżuteria (długie sznury pereł, łańcuchy, plastikowa biżuteria), "mała czarna" (sukienka), spodnie – dzwony, prochowiec spotykały się z entuzjastycznym przyjęciem i uważane są za klasyczny kanon elegancji.

135. ROCZNICA URODZIN

1908 21 VIII – urodziła się **Mary Margaret Kaye** (zm. 2004 r.) – pisarka brytyjska. Wychowana się w Indiach, dopiero jako 10-latką została wysłana do Anglii, pozostała jednak wierna wielkiej miłości do kraju dzieciństwa. Jako żona brytyjskiego oficera wiele podróżowała i często zmieniała miejsce zamieszkania, pisząc w tym okresie powieści detektywistyczne. Po przejściu męża w stan spoczynku zajęła się pisaniem swojego najśłynniejszego dzieła, powieści umiejscowionej w Indiach pt.:

Dalekie pawilony (1978). Książka doczekała się także ekranizacji w kinie i telewizji. Po śmierci męża (1985) wydała także kilka utworów autobiograficznych: ***The Sun In The Morning*** (1990), ***Golden Afternoon*** (1997), oraz ***Enchanted Evening*** (1999).

110. ROCZNICA URODZIN

1918 25 VIII – urodził się **Leonard „Lenny” Bernstein** (zm. 1990 r.) – amerykański kompozytor, pianista i dyrygent. Był dyrektorem artystycznym najslynniejszych amerykańskich orkiestr, a nawet teatrów operowych z Metropolitan Opera na czele. Pisywał piosenki, między innymi dla Franka Sinatry.

100. ROCZNICA URODZIN

1913 29 VIII – urodził się **Jan Stanisław Ekier** (zm. 2014 r.) – polski pianista, pedagog i kompozytor, profesor sztuk muzycznych. Wielokrotny juror Konkursów Chopinowskich w Warszawie. Od 1959 pełnił funkcję redaktora naczelnego Wydania Narodowego Dzieł Fryderyka Chopina, którego celem jest publikacja wszystkich kompozycji Chopina w ich oryginalnym kształcie. Za swą pracę w wydawnictwie otrzymał m.in. Nagrodę Chopinowską (1998) i nagrodę specjalną Ministra Kultury (2004).

105. ROCZNICA URODZIN

1923 29 VIII – urodził się **Richard Samuel Attenborough** (zm. 2014 r.) – angielski aktor, reżyser i producent filmowy, laureat Oscara, ambasador dobrej woli UNICEF. Grał m.in. w: *Wielkiej ucieczce, Parku Jurajskim, Cudzie w Nowym Jorku*. Jako reżyser uważany jest za specjalistę od filmów biograficznych: *Młody Winston, Gandhi, Chaplin, Szara Sowa*.

95. ROCZNICA URODZIN

1958 29 VIII – urodził się **Michael Joseph Jackson** (zm. 2009 r.) – amerykański muzyk, artysta estradowy, tancerz, kompozytor, autor tekstów i filantrop. Jego życie osobiste i kariera stały się ważną częścią kultury masowej ostatnich czterech dekad. Jeden z najlepszych wykonawców muzyki pop i jeden z najpopularniejszych muzyków w historii, nazywany „**Królem Popu**”.

60. ROCZNICA URODZIN

1938 30 VIII – urodziła się **Dorota Terakowska**, właśc. **Barbara Rozalia Terakowska** (zm. 2004 r.) – polska pisarka i dziennikarka. Przez wiele lat pracowała jako redaktor i publicysta w *Gazecie Krakowskiej, Przekroju* i *Zeszytach Prasoznawczych*. Autorka m.in.: *Próby generalnej* (1986), *Babci Brygidy szalona podróż po Krakowie* (1986, debiut literacki), *Władca Lewawu, Lustro pana Grymsa* (1995), *Córka czarownicy* (1992), *Samotność bogów* (1998), *Tam gdzie spadają anioły* (1999) - trzy ostatnie wyróżnione nagrodami polskiej sekcji Międzynarodowej Izby ds. Książek dla Młodych, *Poczwarka* (2001). W kwietniu 2003 r., za powieść *Ono*, otrzymała Nagrodę Krakowska Książka Miesiąca.

80. ROCZNICA URODZIN

WRZESIEŃ

IX 1853 – urodziła się **Antonina Domańska** (zm. 1917 r.) - polska pisarka, działaczka społeczna, popularność zyskała dzięki powieściom historycznym dla dzieci i młodzieży: *Historia żółtej ciżemki*, *Paziowie króla Zygmunta*.

165. ROCZNICA URODZIN

1973 2 IX – zmarł **John Ronald Reuel Tolkien** (ur. 1892 r.) - angielski pisarz, twórca powieści fantasy opartych na staroangielskich legendach. Autor *Władcy Pierścieni*, *Hobitta*, *Simlarilionu*.

45. ROCZNICA ŚMIERCI

1923 2 IX – urodził się **Walerian Borowczyk** (zm. 2006 r.) – artysta plastyk, scenarzysta i reżyser filmów animowanych oraz pełnometrażowych filmów aktorskich. Scenograf, autor zdjęć i pisarz. **Uważany jest za największego na świecie twórcę artystycznego kina erotycznego**, a także współtwórcę polskiej szkoły plakatu, polskiej szkoły animacji oraz pioniera surrealistycznego kina absurdu.

95. ROCZNICA URODZIN

1783 3 IX – zawarto **pokój w Wersalu**. Był to traktat kończący wojnę o niepodległość Stanów Zjednoczonych oraz zrywał uzależnienie kolonii w Ameryce Północnej od Królestwa Wielkiej Brytanii. Na mocy traktatu Brytyjczycy uznali niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki. Ponadto zrzekli się na rzecz Hiszpanii – Florydy i Minorki, a na rzecz Królestwa Francji kilku wysp antylskich, kilku miast w Indiach Wschodnich oraz Senegalu i Gorei w Afryce.

235. ROCZNICA

1888 4 IX - pojawiły się na rynku **pierwsze aparaty marki KODAK**, a w tym legendarny Kodak Nr.1, skonstruowany dla firmy przez Franka A. Brownella. Marka handlowa KODAK została zarejestrowana 4 września 1888 r., a Eastman otrzymał patent na aparat fotograficzny na błonę zwojową. Propagator błony fotograficznej, dzięki której spopularyzował fotografię i która była podstawą do stworzenia kliszy filmowej w 1888 r. przez Louisa Le Prince'a. Nie był wynalazcą błony fotograficznej jak powszechnie się twierdzi. Jej twórcą był pastor Hannibal Goodwin.

130. ROCZNICA

1998 6 IX – zmarł **Akira Kurosawa** (ur. 1910 r.) - japoński reżyser, scenarzysta i producent filmowy. Najbardziej znanymi dziełami są filmy z lat 50. i 60., np. **Siedmiu samurajów, Piętno śmierci, Tron we krwi.**

Choć w Europie i USA Kurosawa był bardzo ceniony, to w Japonii jego filmy były przyjmowane bardzo chłodno przez widzów i krytykę.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1918 7 IX - proklamowanie niepodległości Polski przez Radę Regencyjną.

100. ROCZNICA

1833 8 IX – urodził się **Adrian Mikołaj Głębocki** (zm. 1905 r.) - polski malarz, rysownik, litograf i pedagog. Wśród jego prac wiele miejsca zajmują obrazy o tematyce religijnej oraz sceny rodzajowe i historyczne. Stworzył wiele cykli rysunkowych o tematyce religijnej: **Św. Eustachy Męczennik, Św. Maria Magdalena, Chwała Marii**, a także historycznej: **Legendy Polskie**. Wykonał **Album Jasnej Góry**, składający się z 52 szkiców akwarelowych.

185. ROCZNICA URODZIN

1828 9 IX – urodził się **Lew Tołstoj** (zm. 1910 r.) - rosyjski powieściopisarz, dramaturg, krytyk literacki, myśliciel i pedagog.

Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli realizmu w literaturze europejskiej.

Obok Dostojewskiego zaliczany do największych prozaików rosyjskich.

Najśłynniejsze jego utwory to: wielka powieść historyczna **Wojna i pokój** oraz powieść psychologiczna **Anna Karenina**.

190. ROCZNICA URODZIN

1838 11 IX – urodził się **Adam Asnyk** (zm. 1897 r.) – polski poeta i dramatopisarz, w czasie powstania styczniowego członek Rządu Narodowego. Motywem wielu jego utworów jest krajobraz górski, zwłaszcza tatrzański. Do najbardziej znanych należy cykl sonetów **Nad głębiami** (1883-1894).

180. ROCZNICA URODZIN

1823 12 IX – urodził się **Kornel Ujejski (zm.1897 r.)** – polski poeta, publicysta społeczny; nazywany często **ostatnim wielkim poetą romantyzmu**. Autor liryki wizyjnej oraz religijno - mesjanistycznej stylizowanej na modlitwy oraz biblijne psalmy. Najbardziej znany utwór poetycki to: **Maraton**.

195. ROCZNICA URODZIN

1888 12 IX – urodził się **Maurice Chevalier** (zm. 1972 r.) - francuski piosenkarz i aktor. Dzięki rolom w wielu filmach francuskich i amerykańskich stał się artystą o światowym rozgłosie.

Najśłynniejsze filmy : **Parada miłości** (1930) i **Wesoła wdówka** (1934).

130. ROCZNICA URODZIN

2003 12 IX – zmarł **Johnny Cash**, właśc. **John Ray Cash** (ur. 1932 r.) - amerykański muzyk country, piosenkarz i aktor.

Odnaczony Narodowym Medalem Sztuki. Ponad sto jego utworów znalazło się na pierwszych miejscach list przebojów.

Nagrywał m.in. z takimi muzykami i zespołami, jak: Elvis Presley, Bob Dylan, U2, Roy Orbison, Sheryl Crow, Willie Nelson i wielu innych.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

1983 14 IX – urodziła się **Amy Jade Winehouse** (zm. 2011 r.) – angielska wokalistka soul, jazz i R&B oraz autorka tekstów piosenek.

35. ROCZNICA URODZIN

1893 16 IX – urodził się **Sir Alexander Korda** (zm. 1956 r.) - reżyser i producent filmowy węgierskiego pochodzenia. Założyciel studia filmowego London Films oraz firmy dystrybucyjnej British Lion Films. Jeden ze współtwórców renesansu kina brytyjskiego lat trzydziestych. Rozgłos i renomę zapewniły mu filmy : ***Prywatne życie Henryka VIII , Prywatne życie Don Juana, Dama z portretu, Rzeczy, które nadejdą, Trzeci człowiek.***

125. ROCZNICA URODZIN

1783 19 IX - odbył się **pierwszy lot balonem**, ze zwierzętami jako pasażerami. Balon skonstruowany przez braci Montgolfierów poruszany był rozgrzanym powietrzem . Balon wystartował z Wersalu w obecności króla Francji Ludwika XVI.

235. ROCZNICA

1908 19 IX – urodził się **Mika Waltari** (zm. 1979 r.) pseud.: **Leo Arne, Kristian Korppi, Nauticus, Leo, Rainio, M. Ritvala**. Był jednym z najpłodniejszych fińskich pisarzy. Napisał co najmniej 29 powieści, 15 nowel, 6 zbiorów opowiadań lub baśni, 6 tomów poezji i 26 sztuk teatralnych, także scenariusze, słuchowiska radiowe, reportaże, tłumaczenia, setki recenzji i artykułów. **Jest najbardziej znanym na świecie fińskim pisarzem.** Jego utwory przetłumaczono na ponad 40 języków.

W 1945 roku opublikował, swą najbardziej znaną, powieść historyczną –

Egipcjanin Sinuhe.

110. ROCZNICA URODZIN

1943 20 IX – zmarł **Tadeusz Leon Józef Zawadzki**, przybrane nazwisko: **Tadeusz Zieliński, ps. Kajman, Kotwicki, Lech Pomarańczowy, Tadeusz, Zośka** (ur. 1921 r.) – instruktor harcerski, harcmistrz, podporucznik AK, komendant Grup Szturmowych na terenie Warszawy, jeden z bohaterów książki Aleksandra Kamińskiego „Kamienie na szaniec”.

75. ROCZNICA ŚMIERCI

2003 23 IX – zmarła **Zofia Chączyńska** z domu Szymanowska (ur. 1912 r.) - polska pisarka, tłumaczka, popularyzatorka literatury iberoamerykańskiej. Przyjaźniła się m.in. z Witoldem Gombrowiczem i Julio Cortazarem. Napisała m.in. **Życie za życie, Wakacje z Zygą, Co mi zostało z tych lat.**
15. ROCZNICA ŚMIERCI

1988 23 IX – zmarł **Włodzimierz Dworzaczek** (ur. 1906 r.) - polski historyk, heraldyk, genealog, profesor Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Autor m.in. **Genealogii** oraz około 200 haseł w Polskim Słowniku Biograficznym.
30. ROCZNICA ŚMIERCI

1903 25 IX – urodził się **Mark Rothko**, właśc. **Marcus Rothkowitz** (zm. 1970 r.) – amerykański malarz, przedstawiciel **color field painting**. Częstym motywem w jego twórczości są układane warstwami prostokąty. Jego obraz **Pomarańczowe, czerwone, żółte** to aktualnie najdroższe dzieło sztuki współczesnej. Drugim w kolejności najdroższym obrazem Rothko jest **Biały środek** (żółty, różowy, lawendowy).
115. ROCZNICA URODZIN

1888 26 IX – urodził się **Thomas Stearns Eliot** (zm. 1965 r.) - poeta, dramaturg i eseista. Urodzony w USA, został brytyjskim poddanym w roku 1927. **Laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury** za rok 1948. Jeden z największych poetów okresu międzywojennego. Napisał m.in. : **Wiersze** (1919), **Święty gaj** (1920), **Ziemia jałowa** (1922), **Marsz triumfalny** (1931), **Mord w Katedrze** (1935), **Wiersze zebrane z lat 1909 - 1935** (1936) oraz **The Cocktail Party** (1950).
130. ROCZNICA URODZIN

1898 26 IX – urodził się **George Gerhwin** (zm. 1937r.) - amerykański kompozytor i pianista pochodzenia żydowskiego, nazwany "królem jazzu". Jego twórczość to synteza muzyki rozrywkowej, jazzowej i koncertowo - symfonicznej, wykorzystywał melodie bluesowe i rytm charlestona, stosował charakterystyczny dla jazzu ruch synkopowany. Główne dzieła : **Błękitna rapsodia** (1924), **Amerykanin w Paryżu** (1928).
120. ROCZNICA URODZIN

2008 26 IX – zmarł **Paul Leonard Newman** (ur. 1925 r.) - amerykański aktor, reżyser i producent filmowy. **Laureat Oscara** dla najlepszego aktora pierwszoplanowego za rolę w filmie **Kolor pieniędzy** (1987). W 1986 roku otrzymał **honorowego Oscara za całokształt twórczości**. Najślynniejsze filmy z jego udziałem to m.in. **Kotka na gorącym blaszanym dachu, Werdykt, Płonący wieżowiec**. Wyreżyserował m.in. **Bezbronne nagietki** i **Szklaną menażerię**.
10. ROCZNICA ŚMIERCI

2003 28 IX – zmarł **Elia Kazan**, właściwie **Elia Kazanjoglou** (ur. 1909 r.) - amerykański pisarz, reżyser filmowy i teatralny pochodzenia greckiego. Jeden z najlepszych reżyserów Broadwayu. Najwybitniejszym uczniem Kazana był Marlon Brando. Jednym z bardziej znanych w Polsce filmów Kazana jest **Układ**, który nakręcił na podstawie własnej książki, pod tym samym tytułem.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

1823 29 IX – urodził się **Władysław Syrokomla** (zm. 1862 r.) - polski poeta i tłumacz epoki romantyzmu. Nazywany często lirnikiem wioskowym. Autor ironicznych wierszy, stylizowanych na XVIII - wieczną sielankę, oraz przyśpiewek ludowych.

195. ROCZNICA URODZIN

1888 29 IX – urodziła się **Janina Porazińska** (zm. 1971 r.) – polska poetka, prozaik, tłumaczka literatury szwedzkojęzycznej. Debiutowała w 1903 roku na łamach „Wędrowca” jako poetka. Współpracowniczka pism dla dzieci: „**Przyjaciela Dzieci**”, „**Promyka**” i „**Promyczka**”. Napisała m.in.: **W Wojtusiowej izbie, Za górami... za lasami..., Kto mi dał skrzydła, I w sto koni nie dogoni, Pamiętnik Czarnego Noska.**

130. ROCZNICA URODZIN

1908 30 IX – zmarł **Karol Józef Teofil Estreicher**, pseud. **J. Krupski** (ur. 1827 r.) – bibliotekarz, bibliograf, historyk literatury i teatru. Nazywany jest "**ojcem bibliografii polskiej**". Współzałożyciel i członek Akademii Umiejętności. W latach 1868 –1905 dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Opracował 26 tomów monumentalnej **Bibliografii polskiej.**

118. ROCZNICA ŚMIERCI

PAŹDZIERNIK

1998 2 X – zmarł **Jerzy Bińczycki** (ur. 1937 r.) - polski aktor teatralny i filmowy. W 1975 roku został obsadzony w roli Bogumiła w adaptacji filmowej **Nocy i dni** Marii Dąbrowskiej w reżyserii Jerzego Hoffmana. Rola Bińczyckiego zachwyciła krytyków i publiczność, przeszła do historii polskiego kina. Aktor otrzymał za nią wiele nagród, a film został nawet nominowany do Oscara. Do historii kina przeszła również jego kreacja w **Znachorze**. Podczas 36 lat pracy w filmie zagrał ponad 70 ról.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1993 4 X – zmarł **Jerzy Broszkiewicz** (ur. 1922 r.) - polski prozaik, dramaturg, eseista i publicysta.

Twórczość literacka Broszkiewicza była bardzo różnorodna. Autor wielu powieści dla młodzieży pisanych w latach 60. i 70., z których wiele zalicza się do powieści fantastycznonaukowych. Pisał również dramaty (spod jego pióra wyszło ponad 20 sztuk teatralnych, telewizyjnych i radiowych), zbiory felietonów, scenariusze telewizyjne i filmowe oraz publikacje o muzyce.

Utwory Broszkiewicza przełożono na dziewiętnaście języków, a łączny nakład jego powieści przekroczył liczbę miliona egzemplarzy.

Napisał m.in. powieści: **Wielka, większa i największa, Ci z Dziesiątego Tysiąca, Długi deszczowy tydzień, Oczekiwanie, Kształt miłości.**

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1788 6 X – rozpoczęły się **obrady Sejmu Wielkiego** (Czteroletniego).

Sejm zwołano w Warszawie, 6 X 1788 roku, za zgodą cesarzowej Rosji Katarzyny II, obradujący do 29 V 1792 roku. Wliczając króla i senatorów na Sejmie Czteroletnim obradowały łącznie 483 osoby.

230. ROCZNICA

1873 6 X – zmarł **Paweł Strzelecki** (ur. 1797 r.) - polski podróżnik, geolog, geograf, badacz i odkrywca.

W 1834 roku wyruszył z Liverpoolu w 9 - letnią podróż dookoła Ziemi.

W trakcie tej podróży prowadził wielotematyczne badania przyrodnicze w Ameryce Północnej, w Ameryce Południowej badał tamtejsze wulkany i złoża surowców mineralnych. Podczas pobytu w Australii zbadał najwyższe pasmo górskie tego kontynentu – Wielkie Góry Wododziałowe, a jego najwyższy szczyt nazwał na cześć przywódcy insurekcji Górą Kościuszki.

145. ROCZNICA ŚMIERCI

1938 9/10 X - „**Noc kryształowa**” - pogrom ludności żydowskiej na terenie Niemiec. Zamordowano łącznie 91 osób, spalono lub zdemolowano 267 synagog, zbezczeszczone żydowskie cmentarze. Aresztowano i osadzono w obozach ok. 30 tys. osób. Po „kryształowej nocy” ok. 78 tys. Żydów opuściło Niemcy.

80. ROCZNICA

1963 11 X – zmarł **Jean Cocteau** (ur. 1889 r.) - francuski poeta, dramaturg, reżyser filmowy, scenograf, malarz, a także choreograf sceniczny i menadżer boksinowy. Jako jeden z pierwszych zrealizował pełną wizję surrealizmu w filmie. Spopularyzował wątki mitologiczne w sztuce XX wieku.

55. ROCZNICA ŚMIERCI

1863 16 X – urodził się **Sir Austen Joseph Chamberlain** (zm. 1937 r.) - polityk brytyjski, konserwatysta, **laureat pokojowej Nagrody Nobla** (1925 r.). Współtwórca traktatów lokarnyńskich z roku 1925. Przyczynił się do przyjęcia Niemiec do Ligi Narodów.

155. ROCZNICA URODZIN

1888 16 X – urodził się **Eugene Gladstone O'Neill** (zm. 28 XI 1953 r.)

130. ROCZNICA URODZIN, 65. ROCZNICA ŚMIERCI

1848 17 X – urodził się **Wiktor Teofil Gomulicki**, pseud. **Fantazy** (zm. 1919 r.) – polski poeta, powieściopisarz, eseista, badacz historii Warszawy i kolekcjoner. Jeden z najważniejszych twórców polskiego pozytywizmu. Swoje dzieciństwo opisał w powieści dla młodzieży **Wspomnienia niebieskiego mundurka**. Ponadto napisał m.in. : **Opowiadania o starej Warszawie, Kłosa z polskiej niwy, Sylwety i miniatury literackie** oraz **Cudna mieszczka**.

170. ROCZNICA URODZIN

1648 24 X - zakończenie wojny trzydziestoletniej (rozpoczęła się 23 V 1618r.)
370. ROCZNICA ZAKOŃCZENIA, 400. ROCZNICA ROZPOCZĘCIA

1843 24 X – urodził się **Henryk Siemiradzki** (zm.1902 r.) – polski malarz, przedstawiciel akademizmu, tematykę swoich dzieł czerpał z Antyku, malował monumentalne, teatralne kompozycje.

175. ROCZNICA URODZIN

1948 24 X – zmarł **Ferenc Lehár** (ur. 1870r.) - kompozytor węgierski. Czołowy przedstawiciel tzw. operetki wiedeńskiej. Jego twórczość operetkowa porównywana jest do twórczości słynnej wiedeńskiej rodziny Straussów. Najbardziej znane jego dzieła to : **Wesoła wdówka** (1905), **Cygańska miłość** (1910), **Kraina uśmiechu** (1929). Komponował też pieśni, marsze i tańce.

70. ROCZNICA ŚMIERCI

1858 27 X – urodził się Theodore Roosevelt (zm. 1919 r.) – **26. prezydent USA** (1901-1909). Był mediatorem podczas wojny rosyjsko - japońskiej, za co w 1906 roku otrzymał **Pokojową Nagrodę Nobla**. Roosevelt był reformatorem. Jego prezydentura przypadała na okres tzw. ery postępowej w historii Stanów Zjednoczonych. Za jego prezydentury utworzono wiele parków narodowych, rezerwatów przyrody i obszarów chronionych. Podjęto również liczne prace irygacyjne. Po zakończeniu drugiej kadencji wyjechał na jakiś czas do Afryki na safari. Po powrocie do kraju znów zajął się polityką. W 1912 roku ponownie wystartował jako kandydat w wyborach prezydenckich. Podczas prowadzenia kampanii wyborczej w Milwaukee został postrzelony w klatkę piersiową przez fanatyka. Pomimo poważnej rany, wyzdrowiał. W wyborach uzyskał 29,69% głosów, co pozwoliło mu na zajęcie 2. miejsca. Przyczynił się tym samym do rozbitcia elektoratu Partii Republikańskiej, co umożliwiło demokratom „odzyskanie” prezydentury – po raz pierwszy od 1897 roku.

160. ROCZNICA URODZIN

1913 27 X – urodził się **Kornel Filipowicz** (zm. 1990 r.) – polski powieściopisarz, nowelista, scenarzysta i poeta. Autor 37 książek, znany głównie z krótkich form literackich. Współzałożyciel miesięcznika **Pismo**. Od 1969 roku do śmierci był związany z poetką Wisławą Szymborską.

105. ROCZNICA URODZIN

1928 27 X – urodził się **Witold Zegalski** (zm. 1974 r.) - polski pisarz science - fiction. Jego twórczość to: **Krater czarnego snu, Wyspa Petersena, Zwykle lato, Alert stu przygód.**

90. ROCZNICA URODZIN

1918 29 X – urodził się **Paweł Hertz** (zm. 2001 r.) – pisarz, poeta, tłumacz i wydawca. Debiutował jako poeta z kręgu Skamandra w 1934 roku. W latach 1969-1981 zasiadał w zarządzie polskiego PEN Clubu. W 1964 roku był sygnatariuszem Listu 34 przeciwko praktykom cenzury. Współpracował m.in. z Zeszytami Literackimi. Wybrana twórczość: tomiki poetyckie m.in.: **Nocna muzyka, Szarfa ciemności, Śpiewnik podróżny i domowy. 1935-1967**, zbiór opowiadań **Sedan**, zbiory szkiców **Domena polska, Ład i nieład, Świat i dom**, zbiory felietonów **Notatnik obserwatora, Wieczory warszawskie**, opowieści biograficzne: **Portret Słowackiego, Słowacki. Romans życia**. Opracował wybory wierszy J. Słowackiego z komentarzami, a także polskie edycje pism Tołstoja, Turgieniewa, Dostojewskiego.

100. ROCZNICA URODZIN

1993 29 X – zmarł **Stanisław Marusz** (ur. 18 VI 1913 r.)

25. ROCZNICA ŚMIERCI, 105. ROCZNICA URODZIN

2008 29 X – zmarł **William Wharton**, właśc. **Albert William du Aime** (ur. 1925 r.) - amerykański psycholog, malarz i pisarz, laureat National Book Award (1980) za powieść **Ptasiek**.

W twórczości Whartona przewijają się liczne wątki autobiograficzne .

Jego pisarstwo znalazło wielu zwolenników wśród czytelników w Polsce.

Przetłumaczono i wydano tu, wszystkie jego książki.

Napisał m.in. powieści: **Ptasiek** (1978), **Tato** (1981), **W księżycową jasną noc** (1982), **Werniks** (1984), **Stado** (1985), **Wieści** (1987), **Franky Furbo** (1989), **Spóźnieni kochankowie** (1991), **Niezawinione śmierci** (1994), **Dom na Sekwanie** (1996), **Nigdy, nigdy mnie nie złapiecie** (1999).

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1953 30 X – zmarł **Imre Kálmán** (ur.1882 r.) – węgierski kompozytor, przedstawiciel operetki wiedeńskiej. Najślawniejsze to: **Księżniczka czardasza**, **Hrabina Marica**, **Bajadera**.

65. ROCZNICA ŚMIERCI

1993 31 X – zmarł **Federico Fellini** (ur. 1920 r.) - włoski reżyser i scenarzysta filmowy, uznawany za jednego z najbardziej wpływowych i najważniejszych reżyserów w historii kina. Czołowy przedstawiciel europejskiego kina autorskiego.

Otrzymał 4 Oscary dla najlepszego filmu zagranicznego. W 1993 r. **otrzymał Oscara honorowego za całokształt twórczości**. Najśłynniejsze jego filmy to: **Słodkie życie**, **La strada**, **Osiem i pół**.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1993 31 X – zmarł **River Phoenix** właśc. **River Jude Bottom**, (ur. 1970 r.) - amerykański muzyk i aktor filmowy. Pierwszy sukces odniósł w wieku 18 lat, gdy został nominowany do Oscara i Złotego Globu za rolę w **Straconych latach** Sidneya Lumeta. Najwybitniejszą swoją kreację stworzył w filmie **Moje własne Idaho** w reżyserii Gusa Van Santa. Otrzymał za nią Puchar Volpiego za najlepszą rolę męską na festiwalu w Wenecji.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1888 31 X – urodził się **Andrzej Juliusz Małkowski** (zm. 1919 r.) – jeden z twórców polskiego skautingu, instruktor i teoretyk harcerstwa, działacz polskich organizacji młodzieżowych i niepodległościowych.

W okresie od kwietnia do lipca 1911 roku ukazywała się, w postaci arkuszy jego praca **Scouting jako system wychowania młodzieży** – pierwsza polska książka o skautingu. W październiku 1911 roku rozpoczął wydawanie czasopisma **Skaut**. W czerwcu 1913 roku Małkowski przeniósł się do Zakopanego, gdzie wziął ślub z Olgą Drahonowską. Rozwijał tam ożywioną działalność, tworząc silny, niezależny ośrodek harcerski. Wraz z wybuchem wojny wstąpił na krótko do Legionów Polskich. Brał udział w pierwszych walkach, lecz zależność tych formacji od zaborcy austriackiego spowodowała jego wystąpienie. Przeniósł się do Anglii, a potem do Stanów Zjednoczonych, gdzie zakładał polskie drużyny skautowe. Od września 1915 do września 1916 roku pełnił funkcję skautmistrza związkowego w Związku Sokołów Polskich w Ameryce. Wobec braku poparcia ze strony władz związku, wyjeżdża do Kanady, gdzie wstąpił w grudniu 1916 roku do wojska. W styczniu 1917 roku wraz z grupą „Sokołów” został przyjęty do Wojskowej Szkoły Piechoty, którą ukończył w kwietniu tego samego roku. Następnie służył w armii kanadyjskiej, walczył na froncie we Francji. W listopadzie 1918 roku został przeniesiony do armii gen. Józefa Hallera.

W trakcie misji wojskowej do polskich oddziałów w Odessie, parowiec pasażerski „Chaouia”, którym płynął, wpłynął na minę i zatonął w nocy z 15 na 16 stycznia 1919 roku. Andrzej Małkowski zginął razem z resztą pasażerów parowca.

130. ROCZNICA URODZIN

LISTOPAD

2003 1 XI – zmarł **Henryk Machalica** (ur. 1930 r.) - polski aktor filmowy i teatralny. Występował głównie w teatrach. Szeroką popularność przyniosła mu rola Dionizego Złotopolskiego w polskim serialu telewizyjnym **Złotopolscy**.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

1908 4 XI – urodził się **Józef Rotblat** (zm. 2005 r.) – polski fizyk i radiobiolog żydowskiego pochodzenia, współzałożyciel i lider pacyfistycznego ruchu naukowców Pugwash, współtwórca pierwszej bomby atomowej, **laureat Pokojowej Nagrody Nobla** w 1995.

110. ROCZNICA URODZIN

2008 4 XI – zmarł **John Michael Crichton** (ur. 1942 r.) - amerykański pisarz, reżyser, scenarzysta i producent filmowy. Autor znanych powieści określanych jako technothrillery, które popularność zyskały dzięki adaptacjom filmowym, m.in.

Park Jurajski, Wschodzące słońce, W sieci.

Był także pomysłodawcą i producentem serialu **Ostry dyżur**.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1913 5 XI – urodziła się **Vivien Leigh** (zm. 1967 r.) - angielska aktorka filmowa i teatralna, **zdobyczyni Oskarów** za rolę Scarlett O'Hary w filmie **Przemięło z wiatrem** (1939) oraz za rolę Blanche w filmie **Tramwaj zwany pożądaniem** (1951).

105. ROCZNICA URODZIN

1913 7 XI – urodził się **Albert Camus** (zm. 1960 r.) – francuski pisarz, dramaturg, eseista, reżyser teatralny. Czołowy reprezentant egzystencjalizmu w literaturze. Uważany za jednego z najwybitniejszych intelektualistów europejskich II połowy XX w. **Laureat Nagrody Nobla** w dziedzinie literatury w 1957 roku. W wieku zaledwie 47 lat zginął w wypadku samochodowym. Napisał m.in.: **Obcego, Dżumę, Upadek, Kaligulę, Stan oblężenia, Nieporozumienie, Sprawiedliwych, Człowieka.**

105. ROCZNICA URODZIN

1953 8 XI – zmarł **Iwan A. Bunin** (ur. 1870 r.) - pisarz rosyjski.

Stworzył nową odmianę prozy poetyckiej. Zaliczany do modernistów.

Laureat Nagrody Nobla w 1933 roku.

Najsłynniejsze jego książki to : powieść **Wieś** (1910), zbiór opowiadań **Czara życia** (1914), powieść autobiograficzna **Życie Arseniewa** (1930), tom opowiadań o miłości **Ciemne aleje** (1943).

65. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 8 XI – zmarł **Mieczysław Franciszek Rakowski** (ur. 1926 r.) - polski polityk komunistyczny, premier PRL w latach 1988 – 1989, poseł na Sejm PRL VI, VII, VIII i IX kadencji, ostatni I sekretarz KC PZPR. Z zawodu historyk i dziennikarz. Autor kilku książek, m.in. SDP w okresie powojennym 1949 –1954, Jak to się stało, Zanim stanę przed Trybunałem, Dzienniki polityczne (1998 – 2005, dziesięć tomów obejmujących lata 1958 –1990),

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1923 8/9 XI - Pucz monachijski – nieudana próba przeprowadzenia zamachu stanu w Republice Weimarskiej przez Adolfa Hitlera i gen. Ericha Ludendorffa, zorganizowana w nocy z 8 na 9 XI 1923 r. przy pomocy bojówek partyjnych SA, zakończona rozwiązaniem NSDAP i skazaniem Hitlera na 5 lat więzienia.

95. ROCZNICA

1983 10 XI – zmarł **Jalu Kurek**, ps. "mafarka", **Jan Skowron** (ur. 1904 r.) - polski poeta i prozaik, przedstawiciel tzw. Awangardy Krakowskiej. Laureat Nagrody Młodych Polskiej Akademii Literatury za powieść społeczno-obyczajową z życia ówczesnej wsi małopolskiej **Grypa szaleje w Naprawie**. Jako tłumacz z języka włoskiego przyczynił się do popularyzacji w Polsce dorobku włoskich futurystów.

35. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 11 XI – urodził się **Rene Clair**, właśc. **René - Lucien Chomette** (zm. 1981 r.) - francuski reżyser filmowy, pisarz. Członek Akademii Francuskiej. Zanim został reżyserem, był literatem, dziennikarzem i aktorem filmowym. Reżyser m.in. komedii fantastycznych : **Upiór na sprzedaż**, **Ożeniłem się z czarownicą** oraz **Zdarzyło się to jutro**, **Milczenie jest złotem**, **Urok szatana i Piękności nocy**.

120. ROCZNICA URODZIN

1918 11 XI - przekazanie przez Radę Regencyjną władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu, który zostaje Naczelnym Dowódcą Wojsk Polskich. Po 123 latach, **11 XI 1918 Naród Polski odzyskuje niepodległość** .

100. ROCZNICA

1988 11 XI – zmarł **Jan Himilsbach** (ur. 1931 r.) - polski aktor niezawodowy, pisarz i scenarzysta z zawodu kamieniarz. Jego debiut literacki przypada na 1951 rok, kiedy to opublikował swój pierwszy wiersz. W 1959 roku debiutował jako prozaik. Wydał trzy tomy opowiadań: w 1967 r. **Monidło**, w 1974 r. **Przepychanka** i w 1982 r. **Łzy sołtysa**. Jego najbardziej znaną rolą filmową była postać Sidorowskiego z filmu **Rejs**. Często grywał w duecie ze Zdzisławem Maklakiewiczem.

30. ROCZNICA ŚMIERCI

1898 12 XI – urodził się **Leopold Okulicki** (zm. 1946 r.) - generał brygady Wojska Polskiego, współtwórca SZP - ZWZ - AK, ostatni Komendant Główny Armii Krajowej od 21 XII 1944 roku, Komendant Główny NIE, ps. m.in. Niedźwiadek, Biedronka, Mrówka, Stary Boba, Osa, Jan Mrówka, Jan Ogór, Kobra, Konrad, Kula, Miller, Pan Jan, Sęp, Termit. Dyplomowany oficer służby stałej piechoty Wojska Polskiego, generał brygady od maja 1944 roku. Aresztowany w wyniku prowokacji NKWD wraz z 15 innymi przywódcami Polskiego Państwa Podziemnego. 27 III 1945 roku skazany w Moskwie, w tzw. procesie szesnastu na 10 lat więzienia. Zgodnie z informacjami uzyskanymi przez Brytyjski Czerwony Krzyż, od władz radzieckich, zmarł w więzieniu na Łubiance 24 XII 1946 roku.

120. ROCZNICA URODZIN

1868 13 XI – zmarł **Gioacchino Rossini** (ur. 1792 r.) - kompozytor włoski. Od 1824 r. mieszkał w Paryżu. Jeden z najwybitniejszych przedstawicieli opery buffo. Autor m.in.: *Włoszki w Algierze*, *Cyrulika sewilskiego*, *Wilhelma Tella*.

150. ROCZNICA ŚMIERCI

1878 14 XI – urodził się **Leopold Staff** (zm. 1957 r.) - polski poeta, tłumacz i eseista. Prekursor poezji codzienności, związany także z franciszkanizmem i parnasizmem. Zaliczany do czołowych poetów młodopolskich, w okresie międzywojennym stał się duchowym przywódcą Skamandrytów.

140. ROCZNICA URODZIN

2008 15 XI – zmarł **Janusz Christa** (ur. 1934 r.) - autor komiksów, rysownik i scenarzysta. Z wykształcenia ekonomista. Jego najpopularniejszy komiks to *Kajko i Kokosz*, który powstał w 1972 roku.

10. ROCZNICA ŚMIERCI

1893 17 XI – urodził się **Alain Gerbault** (zm. 1941 r.) - francuski żeglarz. Jako pierwszy, w latach 1923 – 1929 na jachcie Firecrest, przepłynął samotnie Ocean Atlantycki, bez zawijania do portów. Zaginął w trakcie samotnego rejsu koło wyspy Timor. Alain Gerbault przyczynił się do popularyzacji samotnego żeglarstwa. Autor wspomnień i relacji z podróży - rejsu.

125. ROCZNICA URODZIN

1913 17 XI – urodził się **Aleksander Bardini** (zm. 1995 r.) – polski aktor, reżyser teatralny i filmowy oraz pedagog. Bardini stworzył wiele kreacji aktorskich. Za najbardziej znaczące krytycy uważają rolę Peachuma w Operze za trzy grosze i Giri w Karierze Artura Ui. Widzowie zapamiętali go z ról filmowych m.in. w: *Sprawie Gorgonowej*, *Krajobrazie po bitwie*, *Spirali i Dekalogu*. Wśród spektakli, które reżyserował, na uwagę zasługują: *Balladyna*, *Henryk IV*, *Sen nocy letniej*, *Tango*, *Stara kobieta wysiaduje* oraz spektakle telewizyjne – *Profesja pani Warren*, *Trzy siostry*. Zrealizował też dzieła operowe m.in. *Borysa Godunowa*, *Otella*, *Halkę*, *Straszny dwór*.

105. ROCZNICA URODZIN

2003 17 XI – zmarła **Zofia Rysiówna** (ur. 1920 r.) - polska aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna. Wystąpiła w blisko 70. spektaklach Teatru Telewizji.

15. ROCZNICA ŚMIERCI

1818 20 XI – urodził się **Karol Szajnocha** (zm. 10 I 1868 r.) - polski pisarz, historyk, patriota i działacz niepodległościowy.

200. ROCZNICA URODZIN, 150. ROCZNICA ŚMIERCI

1858 20 XI – urodziła się **Selma Ottilia Lovisa Lagerlöf** (zm. 1940 r.) – szwedzka pisarka, **laureatka Nagrody Nobla** w dziedzinie literatury za rok 1909. Była pierwszą nagrodzoną kobietą. Międzynarodową sławę zyskała dzięki książce dla dzieci ***Cudowna podróż***.

160. ROCZNICA URODZIN

1923 20 XI – urodziła się **Nadine Gordimer** (zm. 2014 r.) – południowoafrykańska pisarka pisząca w języku angielskim, **laureatka literackiej Nagrody Nobla w 1991**. Napisała m.in.: ***Świat obcych ludzi, Gość honorowy, Zapach kwiatów i śmierci, Nikt ze mną nie pójdzie, Zrozumieć życie***.

95. ROCZNICA URODZIN

1998 20 XI – zmarł **Marian Brandys** (ur. 1912 r.) - prozaik, publicysta, autor głośnych reportaży historycznych o czasach napoleońskich: ***Koniec świata szwoleżerów***, utworów biograficznych, m.in.: ***Pani Walewska, Koziętulski, Sułkowski*** oraz książek dla młodzieży, m.in.: ***Śladami Stasia i Nel***.

20. ROCZNICA ŚMIERCI

2008 20 XI – zmarł **Jan Henryk Machulski** (ur. 3 VII 1928 r.) - polski aktor filmowy, teatralny i telewizyjny, reżyser i pedagog. Współzałożyciel Teatru Ochoty w Warszawie (1970). Pedagog w PWSTTviF w Łodzi. Odznaczony został m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2008 – pośmiertnie), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1998), Złoty Krzyż Zasługi (1977). Zagrał m.in. w filmach : ***Rzeczpospolita babska, Polskie drogi, Daleko od szosy, Vabank, Kingsajz, Psy, Kiler***.

10. ROCZNICA ŚMIERCI, 90. ROCZNICA URODZIN

1908 21 XI – urodził się **Józef Szaflarski** (zm. 1989 r.) – geograf polski, zajmował się głównie kartografią, hydrologią i historią odkryć geograficznych.

W 1955 roku napisał ***Zarys kartografii***, a w 1968 ***Poznanie Czarnego Łądu***.

Zasłynął badaniami Tatr i Podtatrza.

110. ROCZNICA URODZIN

1928 22 XI – urodziła się **Krystyna Siesicka-Waśniewska** (zm. 2015 r.) – prozaik, autorka utworów dla młodzieży. Podczas II wojny światowej działała w ZHP, brała udział w powstaniu warszawskim. W latach 1949–1950 redaktorka miesięcznika „Horyzonty Techniki”. Autorka scenariuszy takich filmów fabularnych jak: **Urszula** (1970), **Jezioro osobliwości** (1972) czy **Żuraw i czapla** (1985). Napisała m.in.: **Zapałka na zakręcie, Jezioro osobliwości, Beethoven i dżinsy, Fotoplastykon, Agnieszka, Pejzaż sentymentalny, Trzynasty miesiąc poziomkowy.**

90. ROCZNICA URODZIN

1963 22 XI – zmarł **Aldous Huxley** (ur. 1894 r.) - angielski powieściopisarz, nowelista, eseista, poeta. Jego ojcem był Leonard Huxley, pisarz i wydawca, a dziadkiem, Thomas Huxley, znany biolog i eseista. Studiował medycynę i filozofię w Oksfordzie. W 1911 roku, zagrożony ślepotą, przerywa naukę, uczy się alfabetu Braille'a. Odzyskuje pełnię wzroku w 1935 roku.

Napisał m.in. : **Sztukę widzenia, Nowy, wspaniały świat, Niebo i piekło.**

55. ROCZNICA ŚMIERCI

1998 22 XI – zmarł **Mikołaj Kozakiewicz** (ur. 24 XII 1923 r.)

20. ROCZNICA ŚMIERCI

1923 23 XI – urodził się **Krzysztof Boruń** (zm. 2000 r.) – polski pisarz science-fiction, popularyzator nauki. Był dziennikarzem, autorem wielu esejów, felietonów, artykułów i książek, aktywny popularyzator astronomii. Utwory Borunia tłumaczone były na język rosyjski, czeski, węgierski, niemiecki, ukraiński i japoński.

95. ROCZNICA URODZIN

1908 24 XI – urodził się **Aleksander Ford** (zm. 1980 r.) – polski reżyser filmowy i scenarzysta. W latach 1948–1968 był wykładowcą w łódzkiej Szkole Filmowej – jego uczniami byli m.in. Andrzej Wajda i Roman Polański. W 1968 w wyniku antysemickiej nagonki został pozbawiony prawa do pełnienia jakiejkolwiek funkcji w kinematografii. W 1969 roku wyemigrował z Polski: najpierw do Izraela, następnie do RFN, potem do Danii, na koniec do Stanów Zjednoczonych. Zmarł popełniając samobójstwo w Naples na Florydzie. Był reżyserem takich filmów jak: **Krzyżacy, Ósmy dzień tygodnia, Młodość Chopina, Mascotte.**

110. ROCZNICA URODZIN

1958 26 XI – urodził się **Tomasz Sylwester Beksiński** (zm. 1999 r.) – polski dziennikarz muzyczny, prezenter radiowy, tłumacz z języka angielskiego. Zadebiutował na antenie radiowej w 1982 roku w audycji Marka Niedźwieckiego. Radiowego rzemiosła uczył się od Piotra Kaczkowskiego, Jerzego Kordowicza i Korneliusza Pacudy. Na początku współpracował z Programem II Polskiego Radia, gdzie od 1985 roku prowadził autorską audycję "Romantycy muzyki rockowej", . Równolegle prowadził "Klub stereo", a następnie wraz z Tomaszem Szachowskim "Wieczór płytowy". Jego ostatnią audycją w Programie II, był program "Czas na Rock". Po przejściu w 1991 roku do Programu III prowadził audycję z cyklu "Muzyczna poczta UKF" i "Trójka pod księżycem".

Jako tłumacz przetłumaczył m.in. wszystkie ówczesne filmy o Jamesie Bondzie, Harrym Callahanie i niemal całą twórczość filmową i telewizyjną grupy Monty Pythona, których był gorącym miłośnikiem oraz kilkadziesiąt innych filmów, m. in.: Milczenie Owiec, Dzikość serca, Rój, Robin Hood – książę złodziei, Czas Apokalipsy, Ptasiek, Szklana pułapka, Drakula, Frankenstein, Zabójcza broń, 1941, Smętarz dla zwierzaków, Wściekle psy.

Tłumaczył również teksty piosenek, prezentowanych zespołów takich jak np.: The Cure, Genesis, Marillion, Iron Maiden, King Crimson, Pink Floyd, The Doors, Ultravox, Joy Division, Depeche Mode i The Sisters of Mercy.

60. ROCZNICA URODZIN

1968 26 XI – zmarł **Arnold Zweig** (ur. 1887 r.) - niemiecki prozaik, dramatopisarz, eseista i poeta. Napisał m.in.: ***Spór o sierżanta Griszę***.

50. ROCZNICA ŚMIERCI

1978 26 XII – urodziła się **Anna Przybylska** (zm. 2014 r.) – polska aktorka oraz fotomodelka. Jej kinowy debiut to film ***Ciemna strona Wenus***. W telewizji zadebiutowała w 1998 roku rolą Marylki w serialu ***Złotopolscy*** - właśnie ta rola przyniosła jej popularność. Ostatni film, w jakim wystąpiła to ***Bilet na Księżyc***. Była ambasadorką kosmetyków marki Astor w Polsce, a od 2006, jako pierwsza w historii Polka, w całej Europie.

40. ROCZNICA URODZIN

1953 28 XI – zmarł **Eugene Gladstone O'Neill** (ur. 16 X 1888 r.) - dramaturg amerykański, **laureat Nagrody Nobla** w dziedzinie literatury za rok 1936.

Uważany za współtwórcę współczesnego dramatu amerykańskiego.

Najbardziej cenione jego dramaty to: ***Pożądanie w cieniu więzów***, ***Żałoba przystoi Elektrze***, ***Zmierzch długiego dnia***.

65. ROCZNICA ŚMIERCI

1943 28 XI – 1 XII – konferencja w Teheranie - spotkanie przywódców koalicji antyhitlerowskiej tzw. wielkiej trójki: prezydenta USA Franklina Delano Roosevelta, premiera Wielkiej Brytanii Winstona Churchilla i przywódcy ZSRR Józefa Stalina. Była to pierwsza z trzech, poświęconych walce z III Rzeszą, konferencji wielkiej trójki.

Po niej odbyły się jeszcze dwie: konferencja jałtańska (II 1945) oraz konferencja poczdamska (VII - VIII 1945).

75. ROCZNICA

GRUDZIEŃ

1848 XII – Franciszek Józef koronuje się na cesarza Austro-Węgier.

170. ROCZNICA

1918 4 XII – urodził się **Witold Wirpsza** (zm. 1985 r.) – polski poeta, prozaik, krytyk, tłumacz literatury niemieckiej. Autor poezji, opowiadań i powieści. Był m.in. redaktorem tygodnika *Żołnierz Polski*, członkiem redakcji tygodników *Po Prostu* i *Nowa Kultura*, redaktorem działu germanistycznego w PIW-ie. Jego dokumenty i rękopisy zostały przekazane do Książnicy Pomorskiej w Szczecinie. Opublikował zbiory wierszy, m.in.: *Sonata* (1949), *Poematy i wiersze wybrane* (1956), *Mały gatunek. Wiersze 1943-1959* (1960), *Komentarze do fotografii The Family of Man* (1962), *Przesady* (1966), *Apoteoza tańca* (1985). Powieści, np.: *Pomarańcze na drutach* (1964), *Wagary* (1970), *Eseje i szkice: Gra znaczeń* (1965), *Pole, wer bist du?* (1986, wydanie krajowe poza cenzurą pt. Polaku, kim jesteś 1978).

100. ROCZNICA URODZIN

1993 4 XII – zmarł **Frank Vincent Zappa** (ur. 1940 r.) - amerykański muzyk rockowy, jazzowy, wokalista, kompozytor oraz autor tekstów, lider zespołu The Mothers of Invention. Także aktor, reżyser, producent i scenarzysta filmowy.

25. ROCZNICA ŚMIERCI

1933 6 XII – urodził się **Henryk Mikołaj Górecki** (zm. 2010 r.) – polski kompozytor współczesnej muzyki poważnej. Kawaler Orderu Orła Białego. Laureat wielu konkursów międzynarodowych i nagród państwowych. Przez brytyjski dziennik The Daily Telegraph został sklasyfikowany na 32. miejscu wśród żyjących geniuszy w roku 2007.

85. ROCZNICA URODZIN

1988 6 XII – zmarł **Roy Kelton Orbison** (ur. 1936 r.) - amerykański piosenkarz i wokalista, jednym z pionierów rock and rolla. Największymi przebojami w jego karierze były: *Blue Bayou, I Drove All Night, Running Scared, Crying, In Dreams, It's Over, Dream Baby, Only The Lonely, Candy Man, Mean Woman Blues, Ooby Dooby* oraz jego największy hit: *Oh, Pretty Woman*.

30. ROCZNICA ŚMIERCI

1943 8 XII – urodził się **James „Jim” Douglas Morrison** (zm. 1971 r.) – poeta i piosenkarz rockowy, znany najlepiej jako wiodący wokalista i twórca tekstów psychodeliczno-rockowej grupy **The Doors**. Epizodycznie także prozaik, aktor, reżyser filmowy i scenarzysta. Sam uważał siebie bardziej za poetę niż muzyka, zaliczany do grona tzw. poetów wyklętych.

75. ROCZNICA URODZIN

1868 10 XII – w Londynie uruchomiono **pierwszą uliczną sygnalizację świetlną**.
150. ROCZNICA

1893 10 XII – urodził się **Jerzy Stempowski** pseud. **Paweł Hostowiec** (zm. 1969 r.) - polski eseista, krytyk literacki i wolnomularz.
W 1919 roku podjął pracę w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, podróżował do Niemiec, Francji, i Szwajcarii, gdzie pracował w polskim przedstawicielstwie dyplomatycznym w Bernie. Współpracę z Paryską Kulturą nawiązał w 1946 roku i w latach 1954 – 1969 publikował w niej kolumnę ***Pamiętnik niespiesznego przechodnia***. Napisał m.in.: ***Europa w 1938-1939, Dziennik podróży do Austrii i Niemiec, Ziemia berneńska, Eseje dla Kassandry, Od Berdyczowa do Rzymu***.
125. ROCZNICA URODZIN

1843 11 XII – urodził się **Robert Koch** (zm. 1914 r.) - niemiecki uczoney, lekarz i bakteriolog. Odkrywca m.in. bakterii wywołujących wąglika, cholere i gruźlicę. **Laureat Nagrody Nobla** w 1905 r. za badania nad gruźlicą. .
Był, obok Ludwika Pasteura, jednym z twórców mikrobiologii lekarskiej.
175. ROCZNICA URODZIN

1908 11 XII – urodził się **Aleksander Stanisław Janta - Połczyński** (zm. 1974 r.) – polski prozaik, poeta, dziennikarz, publicysta, tłumacz oraz rotmistrz rezerwy i kawalerii Wojska Polskiego, kolekcjoner, bibliofil, posiadacz wielu "białych kruków". Pierwszą jego książką było ***O świecie, Ze wspomnień i tematów myśliwskich***. Wydał m.in. zbiór poezji: ***Wielki Wóz*** oraz m.in. książki : ***Odkrycie Ameryki, Stolica srebrnej Magii, Na kresach Azji. Indie, Afganistan, Birma, Syjam, Indochiny, Chiny, Mongolia, Formoza, Japonia***.
110. ROCZNICA URODZIN

1918 11 XII – urodził się **Zygmunt Marian Kałużyński** (zm. 2004 r.) – polski krytyk filmowy, popularyzator historii kina, wieloletni publicysta tygodnika Polityka, erudyta, dziennikarz i eseista, popularna osobowość telewizyjna. Dużą popularność przyniósł mu telewizyjny cykl w TVP 2 ***Perły z lamusa***.
100. ROCZNICA URODZIN

1918 11 XII – urodził się **Aleksander Isajewicz Sołżenicyn** (zm. 3 VIII 2008 r.)
100. ROCZNICA URODZIN, 10. ROCZNICA ŚMIERCI

1908 14 XII – urodził się **Eugeniusz Zenon Lokajski** (zm. 1944 r.) – polski lekkoatleta, olimpijczyk i fotograf amator.

Był mistrzem Polski w rzucie oszczepem, pięcioboju i dziesięcioboju, wicemistrzem w skoku wzwyż i autorem ponad 1000 zdjęć dokumentujących powstanie warszawskie oraz uczestnikiem kampanii wrześniowej. Jego zdjęcia spotkały się powszechnym uznaniem i stanowią nieocenione świadectwo oporu walczącej stolicy.

Startował na Igrzyskach Olimpijskich w Berlinie w 1936 roku, gdzie zajął 7. miejsce. Pierwszy w Polsce rzucił oszczepem ponad 70 m (jego rekord – 73,27 m przetrwał 17 lat). Przed II wojną światową był czołowym oszczepnikiem na świecie.

110. ROCZNICA URODZIN

1913 14 XII – urodził się **Artur Sandauer** (zm. 1989 r.) – polski krytyk literacki, eseista i tłumacz. W 1964 roku był jednym z sygnatariuszy tzw. listu 34 – listu protestacyjnego 34 intelektualistów skierowanego do Prezesa Rady Ministrów przeciwko zaostrzaniu cenzury. Sandauer bronił twórczości Gombrowicza w Polsce w latach 50. i 60. XX wieku, walczył również o pamięć i uznanie dzieł Brunona Schulza. Autor m.in. : ***Bez taryfy ulgowej, Zapiski z martwego miasta.***

Autobiografie i parabiografie, Dla każdego coś przykrego, Samobójstwo Mitrydatesa, Liryka i logika. Tłumaczył m.in. : Księżę Rodzaju, Fausta Johanna Wolfganga Goethego, Agamemnona Ajschylosa , Edypa Sofoklesa i Elektry Eurypidesa.

105. ROCZNICA URODZIN

1923 15 XII – urodził się **Leon Stanisław Niemczyk** (zm. 2006 r.) – polski aktor filmowy i teatralny. W ciągu ponad 50 lat kariery zagrał w około 400 filmach polskich i prawie 150 zagranicznych, głównie niemieckich. Grał także w filmach czechosłowackich, jugosłowiańskich i francuskich. Najbardziej znane filmy z jego udziałem to: ***Baza ludzi umarłych, Pociąg, Krzyżacy, Nóż w wodzie (nominowany do Oscara), Rękopis znaleziony w Saragossie, Wielki Szu.*** Grał również w bardzo popularnych serialach telewizyjnych: ***Złotopolskich, Klanie, Na dobre i na złe i Ranczu.***

95. ROCZNICA URODZIN

1773 16 XII – bostońska herbatka - protest polityczny mieszkańców Bostonu, w ówczesnej Kolonii Zatoki Massachusetts, przeciwko angielskiej polityce fiskalnej.

W 1773 roku w związku z nadmierną podażą herbaty, ceny jej na rynkach światowych znacznie spadły. Kompania Wschodnioindyjska posiadająca jej wielkie zapasy otrzymała od rządu brytyjskiego, zgodnie z uchwaloną "Ustawą o herbacie" (The Tea Act), prawo jej sprzedaży w amerykańskich koloniach z pominięciem zwyczajowych ceł i podatków.

Uderzyło to w amerykańskich importerów tego produktu. Protekcyjna polityka brytyjska, polegająca m.in. na opodatkowaniu kolonii bez dopuszczenia ich reprezentacji do parlamentu brytyjskiego, wywołała wielkie niezadowolenie wśród amerykańskich Brytyjczyków, które doprowadziło do bojkotu herbaty i niedopuszczania statków Kompanii do amerykańskich portów.

W Bostonie jednak ruch tranzytowy odbywał się pod opieką gubernatora Nowej Anglii, który miał do dyspozycji garnizon wojskowy i flotyllę wojenną. Port bostoński używany był do wwożenia herbaty do Ameryki.

Był to jeden z wczesnych epizodów rewolucji amerykańskiej.

245. ROCZNICA

1938 16 XII – urodził się Zbigniew Eugeniusz Religa (zm. 2009 r.) – polski kardiochirurg i polityk. Zespół lekarzy pod jego kierownictwem przeprowadził **pierwszy udany zabieg przeszczepienia serca w Polsce**.

Senator RP III (1993 –1997) i V kadencji (2001–2005). W latach 2005 – 2007 minister zdrowia w rządzie Kazimierza Marcinkiewicza, a następnie w rządzie Jarosława Kaczyńskiego. Od 2007 do 2009 roku poseł VI kadencji. Członek Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu. Kawaler i członek Kapituły Orderu Orła Białego. Objął patronat nad podstawowym programem Fundacji Dzieciom "Zdążyć z Pomocą" (1998).

80. ROCZNICA URODZIN

1903 17 XII – urodził się Erskine Caldwell (zm. 1987 r.) - amerykański pisarz, autor licznych powieści i nowel, publicysta i reportażysta. Główne utwory: ***Droga tytoniowa, Poletko Pana Boga, Jenny, Chłopiec z Georgii***.

115. ROCZNICA URODZIN

1913 18 XII – urodził się Willy Brandt (zm. 1992 r.) - polityk niemiecki (RFN); od 1932 r. członek SPD. W latach 1933 – 1947 na emigracji. Od 1969 –1974 r.

kanclerz, współtwórca uregulowania stosunków RFN z krajami Układu Warszawskiego; W 1971r. **otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla**. Podczas wizyty w grudniu 1970 r. w Warszawie oddał hołd ofiarom getta upadając na kolana przed Pomnikiem Ofiar Getta Warszawskiego.

105. ROCZNICA URODZIN

1968 20 XII – zmarł **John Steinbeck** (ur. 1902 r.) - pisarz amerykański, **laureat literackiej Nagrody Nobla** w 1962 roku. Akcja większości jego utworów rozgrywa się w Kalifornii. Najślynniejsze to: **Tortilla Flat, Myszy i ludzie, Grona gniewu, Na wschód od Edenu.**

50. ROCZNICA ŚMIERCI

1903 21 XII – pierwszy raz przyznano **nagrodę Goncourtów** (fr. Prix Goncourt). Towarzystwo Literackie jego imienia powstało oficjalnie w 1902 r., a nagroda została wręczona po raz pierwszy 21 XII 1903 roku.

Ufundował ją w 1896 roku francuski pisarz Edmond de Goncourt.

Przyznawana ona jest najlepszemu w danym roku utworowi prozaicznemu.

Laureat nagrody Goncourt ogłaszany jest zawsze w listopadzie.

Od 1988 roku swoją nagrodę Goncourt – Prix Goncourt des lycéens – wręczają francuscy licealiści.

Od 1998 roku, polską nagrodę Goncourt (La Liste Goncourt - le choix polonais) przyznaje jury złożone ze studentów romanistyki z całej Polski. Ogłoszenie laureata tej nagrody następuje co roku podczas Targów Książki w Krakowie.

115. ROCZNICA

1858 22 XII – urodził się **Giacomo Puccini** (zm. 1924 r.)

Włoski kompozytor muzyki operowej. Światowy sukces przyniosła mu

Cyganeria (La Boheme). Z późniejszych dzieł, największą popularnością cieszą się: **Madame Butterfly, Tosca** i niedokończona **Turandot**.

Jego twórczość łączy w sobie tradycje muzyki włoskiej i zdobycze opery niemieckiej (Wagner, Richard Strauss).

160. ROCZNICA URODZIN

1868 24 XII – urodził się **Emanuel Lasker** (zm. 1941 r.) - niemiecki szachowy mistrz świata. Tytuł zdobył w 1894 roku pokonując Wilhelma Steinitza i zachował go przez następne 27 lat, najdłużej w historii.

Był również matematykiem, filozofem i brydżystą, przyjaźnił się z Albertem Einsteinem.

150. ROCZNICA URODZIN

1888 24 XII – urodził się **Michael Curtiz**, właśc. **Manó Kertész Kaminer** (zm. 1962 r.) - reżyser amerykański pochodzenia węgierskiego. W 1912 roku nakręcił swój pierwszy film *Az Utolsó Bohém* - pierwszy długometrażowy film zrealizowany na Węgrzech. W 1919 roku artysta przeniósł się do Austrii, a później do Niemiec.

W 1926 roku przeprowadził się do Ameryki, gdzie stał się czołowym reżyserem wytwórni Warner Bros. Stworzył, jeden z najślynniejszych filmów w historii kina, **Casablancę**, za który w 1944 roku został **uhonorowany Oscarem** dla najlepszego reżysera.

Inne jego filmy to m.in. : *Szarża lekkiej brygady, Przygody Robin Hooda, Mildred Pierce* i *Morski jastrząb*.

130. ROCZNICA URODZIN

1923 24 XII – urodził się **Mikołaj Kozakiewicz (zm. 22 XI 1998r.)** - polski socjolog, polityk, były marszałek Sejmu, poseł na Sejm PRL IX kadencji, Sejm kontraktowy i Sejm I kadencji, profesor nauk humanistycznych, autor kilkudziesięciu książek z zakresu seksuologii, socjologii wychowania i oświaty, publicysta.

Był autorem wielu publikacji w językach polskim, angielskim, niemieckim, francuskim, 14 prac naukowych, a także ponad 20 prac popularnonaukowych z zakresu socjologii wychowania i oświaty oraz filozofii wychowania.

95. ROCZNICA URODZIN, 20. ROCZNICA ŚMIERCI

1938 25 XII – zmarł **Karel Čapek** (ur. 1890 r.) - pisarz czeski.

Twórca nowoczesnej literatury czeskiej. Autor powieści fantastyczno - naukowych o wydźwięku filozoficznym i antywojennym.

Najsłynniejsze powieści : **Fabryka Absolutu** (1922), **Inwazja jaszczurów** (1936), dramaty: **Biała zaraza** (1937) i **Matka** (1938).

80. ROCZNICA ŚMIERCI

1893 26 XII – urodził się **Mao Zedong (Tse - tung)** - (zm. 1976 r.) -

komunistyczny przywódca chiński. Od 1943 r. szef biura politycznego oraz Przewodniczący Komitetu Politycznego Komunistycznej Partii Chin (aż do śmierci). 1 X 1949 roku na placu Tian'anmen Mao **ogłosił powstanie Chińskiej Republiki Ludowej**. Przez następne lata przeprowadzono szereg kampanii politycznych i gospodarczych, takich jak: kampania przeciwko prawicowcom, wielki skok naprzód, rewolucja kulturalna, które doprowadziły do śmierci dziesiątki milionów ludzi.

125. ROCZNICA URODZIN

1913 27 XII – urodził się **Szczepan Aleksander Pieniążek**

(zm. 1 VII 2008r.) – polski sadownik, profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, członek i wiceprezes Polskiej Akademii Nauk.

W pracy naukowej zajmował się pomologią, fizjologią roślin, uprawą drzew owocowych i ochroną sadów.

Opublikował około 100 prac naukowych, m.in. podręcznik akademicki

Sadownictwo (1954), **Dookoła sadowniczego świata** (1965), **Gdy zakwitną jabłonie** (1971).

Odznaczony został m.in. Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski (1994), Orderem Sztandaru Pracy II klasy, Medalem Towarzystwa Ogrodniczego w Krakowie, Orderem Budowniczych Polski Ludowej.

105. ROCZNICA URODZIN, 10. ROCZNICA ŚMIERCI

1938 27 XII – zmarł **Osip Emiljewicz Mandelsztam** (ur. 1891 r.) - rosyjski poeta i prozaik pochodzenia żydowskiego. Jeden z głównych przedstawicieli akmeizmu. Jako poeta debiutował w 1910 roku, w piśmie "Apollon". Sławę zyskał trzy lata później zbiorem wierszy **Kamień**. Z początkiem lat 30. Mandelsztam zwrócił się ku prozie. W 1933 r. ukończył ostatnią książkę **Podróż do Armenii**. Pisane przez niego później wiersze nie mogły już zostać wydane ze względu na wszechobecny stalinowski terror. Zmarł w obozie przejściowym Wtoraja Rieczka pod Władywostokiem.

80. ROCZNICA ŚMIERCI

1888 30 XII – urodził się **Eugeniusz Kwiatkowski** (zm. 1974 r.) - polski wicepremier, minister skarbu, przemysłu i handlu II Rzeczypospolitej. Stworzył 4 - letni plan inwestycyjny przewidujący rozbudowę infrastruktury, zwiększenie potencjału obronnego kraju, przygotowanie fundamentów dla przyszłej rozbudowy przemysłu, łącznie z aktywizacją Staropolskiego Okręgu Przemysłowego. Zainicjował budowę portu i miasta w Gdyni. Znacznie przyczynił się do powstania Stalowej Woli. Wniósł wielki wkład w rozwój polskiego przemysłu chemicznego: zakładów azotowych w Chorzowie i Tarnowie.

130. ROCZNICA URODZIN